

Oktet LESNA

REZULTATI V 9. MESECIH

Rezultati, ki jih prikazujemo v obračunskih obdobjih, so zelo odvisni od trenutno veljavnih predpisov in od inflacije, zato jih je težko komentirati.

Za devetmesečje so rezultati za Lesno izračunani tako, kot so bili v prejšnjih obdobjih. To pomeni, da z rezultatom pokrijemo toliko revalorizacijskih odhodkov, da ne prikažemo negativnega rezultata. Tako smo v tem obdobju prigospodarili 2.089 mio din ostanka dohodka, v revalorizacijski podbilanci pa imamo še nepokritih ca 6.000 mio din.

V stanju nepokritih revalorizacijskih primanjkljajev je z velikim deležem udeležen TOZD TIP Otiški vrh, pa tudi TP Pameče, med gozdarskimi tozdi pa je najbolj obremenjeno Centralno lesno skladišče Otiški vrh.

Na splošno smo lahko z rezultatom v obdobju devetih mesecev zadovoljni. Gozdarji so v celoti izpolnili in celo presegli plane. Pri investicijskih vlaganjih se obnašajo skrajno varčno. Tako bodo gospodarili tudi v zadnjih mesecih letošnjega leta in si poskušali ustvariti rezerve za premostitev zime. Če bo vreme ugodno, bodo letne plane celo presegli.

Med gozdarskimi tozdi ima slabše pogoje TOZD CLS, ki ga še vedno bremenijo težave lanskoletne rekonstrukcije. Imeli so prevelike zaloge, bremenijo jih obresti za obratna sredstva, imajo pa tudi negativni rezultat v revalorizacijski podbilanci. Do konca leta bodo gozdarji dosegli cilj: s svojimi sredstvi bodo financirali poslovanje.

Med lesnoindustrijskimi tozdi so tudi v tem obdobju dobro poslovale žage, predvsem žaga Mislinja, ki ima trikrat več ostanka od načrtovanega. Dobre rezultate v tem obdobju imata tudi TP Pameče in TSP Radlje Podvelka, planiranega ostanka pa niso dosegli ostali TOZD lesne industrije. Na slabši rezultat v TIP Otiški vrh, TP Prevalje in Novi opremi je vplivala predvsem slabša prodaja v juliju in avgustu. Ti tozdi so tudi najbolj zadolženi s kratkoročnimi krediti. Vsekakor pa je treba poudariti, da so v tem obdobju vsi tozdi poslovali pozitivno.

Poleg finančnega rezultata moramo spremljati tudi izpolnjevanje vseh poslovnih ciljev, t. j. doseganje proizvodnje, izvoza, delež novih programov, trženje, gibanje kadrov itd. Lesarji menijo, da je edino fizični obseg proizvodnje in prodaje tisto, kar nam lahko daje dober

rezultat. Najti moramo ustrezne programe, tržišče in delo za ljudi. Treba pa se bo znebiti velikih obresti, zato bomo morali še zmanjšati zaloge, nedovršeno

proizvodnjo in skrajšati plačilne roke za kupce, kar pa bomo spet dosegli le z najkvalitetnejšimi izdelki.

Ida ROBNIK

KAKO BOMO PLANIRALI »JUTRI«

Na področju planiranja pripravljajo zakonodajalci velike spremembe. Planiranje za delovno organizacijo ne bo več obvezno iz družbenega vidika, ampak bo izključno v namenu in za namen delovne organizacije.

Mi v Lesni bomo plane za leto 1989 pripravljali na takih osnovah, kot smo jih v preteklih letih. Do 25. novembra bomo pripravili poslovno politiko za naslednje leto, ki bo temeljila na osnovi analize izvajanja plana v letu 1986 in na osnovi strategije Lesne v spremenjenih pogojih gospodarjenja. Količinski obseg proizvodnje, prodaje in gibanje zalog bomo pripravili do 31. 12. 1988, vse ostalo pa skupaj z zaključnim računom do 15. januarja.

I. R.

Mirko Balant in Janko Jovan iz Tolstega vrha pri Mislinji sta se postavila pred to grčavo kostanjevo klado, da jo bosta razcepila in razžagala, da bo za zimo dovolj drv. Foto F. Jurač

MOŽNOSTI ZA RACIONALNEJŠE DELO V GOZDARSTVU

Naloga se sestoji iz štirih delov. V prvem delu so predstavljene funkcije gozdov, iz katerih sledijo naloge gozdarske operative, ki so splošnega družbenega pomena in proizvodne naloge, ki so področje racionalizacije. V drugem delu primerjamo naše območje z nekaterimi gozdnogospodarskimi območji v Sloveniji in iščemo možnost za bolj učinkovito gospodarjenje. V tretjem delu ugotavljamo nekatere razvojne trende v okviru gozdarstva Lesne in možnosti za boljše delo. V četrtem delu so naštet ukrepi in možnosti za bolj kvalitetno in učinkovito delo.

I. FUNKCIJE GOZDA

1.1. Družbene funkcije:

- proizvodne:
- voda
 - divjad
 - zdravilna zelišča, gozdni sadeži
 - primarni prostor
 - čisti zrak
 - klima
- varovalne:
- hudourniki
 - erozija
 - plazovi
- socialne:
- primerno bivalno okolje
 - prostor za rekreacijo, turizem
 - izgled krajine
 - naseljenost pokrajine

1.2. Gospodarske funkcije:

- pridobivanje gozdnih sortimentov
- dohodek
- zaposlitev

- rezerva
- les za domačo porabo
- dohodek lastnika gozdom
- delo v lastnem gozdu

Družbene funkcije so funkcije posebnega družbenega pomena. Izvajanje funkcij zagotavlja zakon o gozdovih s spremljajočimi predpisi (Uredba, Pravilnik o gozdnem redu, Pravilnik o gozdno-gospodarskem načrtovanju, SIS za gozdarstvo). Uresničevanje predpisov poteka preko sistema gozdnogospodarskega načrtovanja.

Gozdarski kodeks pa zavezuje zaposlene k poštenemu in častnemu delu v gozdu.

Na račun zmanjševanja družbenih funkcij in trajnosti gozdov ni mogoče izvajati racionalizacije pri gospodarjenju z gozdovi.

S prodajo gozdnih sortimentov zagotavljamo sredstva za gospodarjenje z gozdovi, katerega cilj je zagotavljanje družbenih funkcij in vzporednih proizvodnih funkcij gozda.

Racionalizacije dela ne moremo torej iskati v krčenju funkcij gozda, ampak v bolj kvalitetnem, preudarnem in odgovornem delu pri gospodarjenju z gozdovi.

2. Osnovna usmeritev

Trajno in optimalno je potrebno zagotoviti funkcije gozda, ohranjevati ali povečevati proizvodne sposobnosti tal in sestojev, proizvesti čim večje količine visoko kvalitetnih gozdnih sortimentov, zagotoviti socialno varnost in primeren standard zaposlenih v gozdarstvu in dohodek lastnika gozda.

NEKATERE FUNKCIJE MNOGONAMENSKEGA GOZDA in pogoji (ukrepi) potrebni za njihovo uresničitev:

LOV, DIVJAD

- mešani sestoji, grmovnice
- enklave
- tihe cone (brez prometnic, zaprto)
- zimski stanišča
- rastišča divjega petelina

SLO

- naseljena krajina
- vodni izviri
- gozdni sadeži, divjad
- težko prehodno za mehanizacijo
- med kmetijskimi zemljišči skupine dreves in grmovje

PROIZVODNA

- optimalno izkoriščanje rastišč in sestojev
- mehanska in biološka stabilnost
- ustrezne lesne zaloge
- kvalitetna debelinska struktura
- struktura sortimentov
- odprtost s prometnicami
- mehanizacija

REZERVNA

- visoke lesne zaloge
- kvalitetni sestoji
- stabilni sestoji

IZGLED KRAJINE

- pester gozd (mešan, raznolik)
- vedute (prost pogled na krajinske lepote)
- skladnost gozd-kmet. zemlj.
- kulturna gradnja prometnic

TURIZEM, REKREACIJA

- urejene poti
- urejen gozd (sečni red)
- valilnice, krmilnice
- opozarilne table, lesipoti
- vedute, divjad
- naravne in kulturne znamen.

ZNANSTVENA

- rezervati

MNOGONAMENSKI GOZD

TRAJNOST FUNKCIJ

- razmerje razvojnih faz
- razmerje drevesnih vrst
- stabilnost
- minimalna površina:
 - skupinsko postopno nad 5 ha
 - prebivalno nad 3-4 ha
 - zastorno nad 50°-150 ha

» spod. vred. dobro rastišče, zg. slebo rastišče

VAROVALNA

- voda
- erozija
- plazovi, usadi
- čisti zrak
- veter

vse površine trajno pod gozdom
zaščita vodnih virov
omejena uporaba kemikalij
prilagojeno pridobivanje gozdnih sortimentov
gozd okrog naselij, tovarn
vetro zaščitni pasovi, deli gozda

3. Motnje

Pri doseganju ciljev gospodarjenja nastopajo naslednje motnje:

- imisije
- divjad
- zasmrečenost
- premalo odprti gozdovi
- slaba motiviranost za delo
- visoke sečnje zaradi fiziološke oslabiljenosti gozdov

● Zastrupljeno ozračje je neposreden vzrok umiranja gozdov. Posledica tega je sušenje dreves in sestojev, zmanjševanje prirastka, večji proizvodni stroški, spremembe konceptov gospodarjenja z gozdovi.

● Divjad otežuje, ponekod onemogoča pomlajevanje, povzroča škodo v letvenjakih in drogovenjakih.

● Zasmrečenost zmanjšuje plodnost tal, sestoji so manj odporni proti snegolomu, vetrolomu in biološkim ter kemičnim škodam.

● Premalo odprti gozdovi povzročajo večje stroške gospodarjenja z gozdovi (spravilo) in onemogočajo uporabo optimalnih tehnologij (glede na stroške za delo, varstvo okolja, fizično lažje in bolj varno delo).

● Nizki osebni dohodki vplivajo destimulativno na strokovno in proizvodno delo, saj si številni delavci iščejo dopolnilno delo. Slabše so iskoriščeni in vzdrževani stroji in priprave za delo.

● Potrebe po znižanju sečenj bodo v prvi fazi negativno vplivale na dohodek in vlaganja. Dolgoročno pa je to edini način, da zagotovimo trajne funkcije gozdov.

II. ANALIZE, PRIMERJAVE IN SKLEPANJA O MOŽNOSTIH ZA RACIONALNEJŠE DELO

Gozdarstvo Lesne primerjamo z nekaterimi gozdnimi gospodarstvi, ki so nam podobna ali mejijo z našim in veljajo za uspešna.

GG NAZARJE je sosednje gozdno gospodarstvo. Pogoji za gospodarjenje so podobni našim. V preteklosti so bili združeni z lesno industrijo, ko pa so uresničili skupne cilje (izgradnja iverice, posodobitev lesarstva) so se ločili.

GG MARIBOR Družbeni sektor gospodari s pohorskimi gozdovi. Zasebni je značilna velika razdrobljenost. Tesno so povezani z lesno industrijo v Limbušu. Radi se oziramo na njihove OD.

GG BLEDE Gospodarijo z najkvalitetnejšimi gozdovi na Pokljuki in Jelovici. So zgled dobre organiziranosti, stabilnosti in uspešnega gospodarjenja.

GG KRANJ Gospodarijo v podobnih naravnih pogojih kot sta pri nas: alpski in predalpski svet. Močno so izrojene splošno koristne funkcije gozdov.

Kazalci se nanašajo na leto 1985 razen števila zaposlenih v Kranju in Mariboru, kjer so podatki iz leta 1988.

Splošni podatki

	Lesna	Bled	Kranj	Nazarje	Maribor
Površina gozdov ha	59.234	55.547	68.292	44.831	93.508
Površina lesno proizv. gozdov ha	55.622	39.450	49.542	40.598	91.903
Delež lesnoproiz.:					
DS %	39	44	30	31	35
ZS %	59	51	70	67	65
DS II %	2	5	—	2	—
Število last. gozdov	3.773	4.982	8.500	4.200	31.214
Popr. pov. lesnoproiz. gozdov na lastnika	8,7	4,04	4,07	6,51	1,92
Lesna zaloga m ³ /ha v gosp. gozdovih					
igl.	221	179	168	186	124
list.	31	50	72	40	96
skup.	252	229	240	226	229
Prirastek m ³ /ha	6,3	5,3	5,4	5,0	5,4
Etat m ³ /ha	5,3	3,8	4,4	4,2	4,4
Intenziteta etata:					
E/LZ 100	2,07	1,66	1,83	1,86	1,92
E/P 100	84,1	71,7	81,5	84,0	81,5

POZITIVNI IN NEGATIVNI DEJAVNIKI RAZVOJA

GOZDOV

● POZITIVNI DEJAVNIKI RAZVOJA:

- dobra rastišča, kvalitetni sestoji,
- uravnoteženo stanje razvojnih faz,
- strnjeni kompleksni družb. gozdov,
- velika zasebna posest,
- razvito omrežje prometnic in tehnologija prilagojena ciljem gospodarjenja,
- kvalitetni strokovni kadri,
- stalni delavci,
- tradicija pri gospodarjenju z gozdovi.

● MOTNJE, PROBLEMI PRI GOSPODARJENJU:

- emisije strupenih plinov,
- preštevljena divjad,
- zasmrečeni sestoji,
- težavna obnova višinskih gozdov,
- paša živine v gozdovih.

● CILJ:

- zdrav gospodarski gozd,
- trajno in optimalno izpolnjevanje varovalnih socialnih in proizvodnih nalog
- socialnavornost zaposlenih in dohodek lastnika

● NEŽELJENI RAZVOJ:

- razgrajeni gozdovi, ki propadajo
- gozdovi slabo opravljajo varovalne socialne in proizvodne naloge
- zaposlenim ne zagotavljajo socialne varnosti, lastniku pa ne dohodka

Zaposleni					
Število zaposlenih	886	456	516	435	930
Struktura po izobrazbi %					
— višja, visoka	8	8	—	7	10
— srednja	21	18	54	19	21
— nepopol. srednja	—	8	—	—	—
— proizv. usmeritev	71	66	46	74	69
— ha lesnoproizv. g./zap.	63	87	96	93	99
— ha lesnopr./neproizv. del.	224	254	178	359	319
— ha lesnopr. DS/proizv. del.	34	58	63	39	50
m ³ etat/zaposl.	333	329	422	392	435
m ³ etat/neproizv. del.	1189	967	781	1509	1404
m ³ etat DS/proizv. del.	182	219	276	164	220

	Lesna	Bled	Kranj	Nazarje	Maribor
Št. gojit. dni na neproizv. delavca	79	59	44	77	107
Storilnost dela m ³ /8 ^h					
sečnja	8,64	12,3	7,9	6,7	7,5
spravilo	16,98	15,4	7,3	11,4	9,5
Obseg gojitvenih del dni/ha lesnoproizv. gozd.	0,37	0,24	0,31	0,22	0,34
Ceste m/ha	22,7*	18,3*	14,0*	14,3*	14,1*

- * Produktivne prometnice
- V našem območju je delež gozdnih prometnic 84 %, v Sloveniji pa le 50 % od vseh cest (javnih in gozdnih)

Razvoj storilnosti dela, naraščanje učinkov

Sečnja, ur/m³

	1960	1970	1980	1985
LESNA			1,1	0,93
Bled	4,7	2,3	0,9	0,85
Kranj		2,4	1,2	1,0
Nazarje		2,4	1,4	1,1
Maribor	4,1	1,9	0,5	

Spravilo, ur/m²

LESNA				0,5
Bled	1,7	0,8	0,4	0,4
Kranj		1,5	1,1	1,1
Nazarje		0,6	0,5	0,4
Maribor	2,5	0,6	0,4	

Primerjava uporabe različnih vrst strojev za spravilo lesa zaradi različnih pogojev dela med gozdnimi gospodarstvi ne pove veliko. Smeri razvoja pa so naslednje:

Znižuje se delež ročnega spravila in spravila s pogodbenimi voznički.

Naraščalo je spravilo z goseničarji in zgibnimi traktorji. Na težjih terenih narašča delež spravila z žičnimi žerjavi s stolpom (URUS, TBV).

Delež spravila v %:

stanje 1985

	Lesna	Bled	Kranj	Nazarje	Maribor
traktorji	55	36	69		81
zgibni traktor	—	48	19		
žičnice	25	9	7		9 TBV, žičnice
animalno pogodb. voznički	—	4	1		7
ročno	15*	3	4		3

* ročno spravilo in pedspravilo za vlačenje s traktorji.

Ugotovitve iz primerjave o storilnosti dela in uporabi strojev med Lesno in drugimi gozdnimi gospodarstvi

1. Zaradi nizkih osebnih dohodkov je dvomljiva možnost pocenitve del z večnamenskimi gozdnimi stroji (procesorji). Uvedba strojev z velikimi delovnimi učinki je vprašljiva zaradi našega koncepta gospodarjenja, kjer so sečišča in koncentracije napadlega lesa majhne. Drevesni način spravila lesa je problematičen tudi zaradi obnašanja hranilnih snovi iz gozda.

2. Uporaba različnih vrst strojev se je ustalila. Ob sedanjih mehanizaciji ni moč pričakovati kakšnega večjega porasta produktivnosti dela.

3. Nekoliko boljši izkoristek strojev in delovnega časa bi bilo mogoče doseči z bolj stimulativnim nagrajevanjem, boljšo organizacijo in pripravo dela.

Podatki o gozdnih fondih, zaposlenosti, storilnosti dela so povzeti iz knjižic, ki so bile izdane leta 1986 in so se v njih predstavila gozdna gospodarstva, iz poročil Splošnega združenja gozdarstva SRS o stanju mehanizacije in drugih virov. Nekatere podatke je bilo potrebno preračunati in preoblikovati, da bi bili primerljivi. Problematični so zlasti podatki o neproizvodnih delavcih (izobrazba V—VII) in proizvodnih delavcih (izobrazba I—IV). Očitno je, da je delež ali število neproizvodnih delavcev veliko večji, vendar iz razpoložljivih podatkov tega ni bilo mogoče ugotoviti, manjka pa tudi definicija proizvodnega in neproizvodnega dela. Dvomimo tudi v primerljivosti podatkov o storilnosti dela pri spravilu. Ker pa je namen analize ugotoviti možnosti za racionalizacijo dela v našem območju, so te informacije, čeprav pomanjkljive, dovolj dobra izhodišča za sprejemanje domnev in sklepanja.

Zaključki iz primerjave med Lesno in drugimi gozdnimi gospodarstvi

1. Za gozdarstvo LESNE je v primerjavi z drugimi območji značilno:

- velik delež družbenega sektorja,
- največja poprečna površina zasebnega gozda (v Sloveniji)
- velika lesna zaloga in prirastek,
- največja obremenitev gozdov z etati (v Sloveniji)

- najbolj poškodovani gozdovi zaradi imisij (v Sloveniji),
- intenziteta gojenja je največja (v Sloveniji),
- območje je najbolj odprto s cestami (v Sloveniji—lastne ceste),
- opremljenost z gozdno mehanizacijo je dobra.

2. Na področju zaposlovanja je značilno:

- izobrazbena struktura je poprečna,
- med izbranimi gozdnimi gospodarstvi pride na zaposlenega najmanjša površina lesno proizvodnega gozda,
- površina lesnoproizvodnega gozda na neproizvodnega delavca je majhna,
- etat na zaposlenega je nizek,
- etat družbenih gozdov na proizvodnega delavca je nizek,
- število gojitvenih dni na neproizvodnega delavca je nizko,
- storilnost pri sečnji je srednja,
- storilnost pri spravilu je srednja,
- vodilni delavci imajo v primerjavi z drugimi gozdnimi gospodarstvi v Sloveniji srednje visoke osebne dohodke, strokovni in proizvodni delavci pa nizke.

3. Zaključki:

- zaradi boljšega izkoriščanja plodnosti rastišč je potrebno povečati lesno zalogo,
- zaradi akumulacije prirastka in predvsem zaradi umiranja gozdov je potrebno znižati etate. Dokler ne bomo imeli meritev in dokler vplivi umiranja na prirastek ne bodo strokovno dognani, bi bilo primerno znižanje etatov po gospodarskih enotah 10—30 %,
- potrebno je izdelati analizo učinkovitosti po posameznih delovnih mestih,
- analizirati je potrebno učinkovitost uporabe znanja (kvaliteta zaposlitve) po posameznih delovnih mestih.

III. TRENDI RAZVOJA NEKATERIH PODROČIJ GOZDARSTVA LESNE**1. Zaposleni, izobrazbena struktura**

	1968	%	1979	%	1988	%
TOZD, TOK gozdarstva	797	82	542	59	542	60
Storitvene dejavnosti						
TIS, Gradnje, QLS	109	11	274	30	252	28
DSSP	71	7	106	11	106	12
SKUPAJ:	977	100	922	100	900	100
Indeksi	100		94		92	

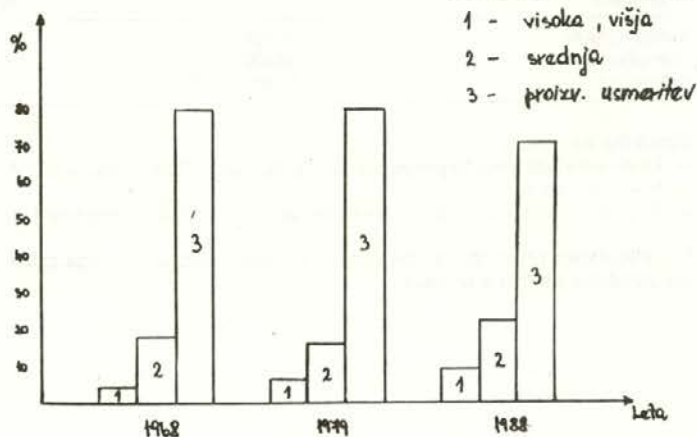
V 70. letih je bilo zgrajeno CLS, ki je zaposlovalo nekaj več kot 40 delavcev, povečal se je obseg gradnje prometnic, TIS je prevzel druge prevoze, vzdrževanje traktorjev za lastnike gozdov in proizvodnjo gozdnih žičnic in smučarskih vlečnic.

V 80. letih so traktorje in žičnice prenesli na TOZD.

DSSP — povečanje je fiktivno, ker gozdarstvo plačuje ca 40 % stroškov DSSP.

IZOBRAZBENA STRUKTURA

- 1 - visoka, višja
2 - srednja
3 - proizv. usmeritev

Izobrazbena struktura v %

	1968	1979	1988
— visoka, višja	4,4	5,6	8,1
— srednja	16,8	15,0	22,7
— ostali	78,8	79,4	69,2
— skupaj:	100	100	100

2. Storilnost dela, posek, gojenje in poškodovanost gozdov

Sečnja, družbeni gozdovi

	1968	1979	1987
Posekano v m ³	125.979*	105.589	110.000
Poprečne norme m ³ /8 ur	2,65	7,5	8,16
m ³ na delavca m ³	555	1553	1632
Število potrebnih del.	227	68	67

* — upoštevano 9404 m³ lesa iz zasebnega sektorja

GOJENJE GOZDOV, obseg del in storilnost, družbeni in zasebni gozdovi

	1968	1979	1987
ha	dni dni/ha	ha	dni dni/ha
Nega	2000 12793	6,4 1944 10971	5,6 2269 12878
Obnova	171 5441	31,8 173 4025	23,3 205 4320
Varstvo	— 2563	— 2404	— 3340

POŠKODBE GOZDOV PO IMISIJAH

	1968	1979	1988
ha	ha	ha	ha
	6000	—	8000
	—	—	42.000

V obravnavanem obdobju se povečuje obseg nege in obnove hkrati pa narašča storilnost dela pri negi in obnovi.

Večja storilnost je posledica predvsem boljše organiziranosti in kontrole dela. K izboljšanju storilnosti so doprinesli tudi uvedba sajenja z lopato in uporaba motorne žage pri negi gozdov.

Poškodbe gozdov: podatka za leto 1968 in 1979 se nanašata le na ožje imisijsko območje v Zg. Mežiški dolini in v okolici Raven, po letu 1985 pa so imisije vidno prizadele celo območje; vpliv TE Šoštanj in daljinskega transporta. Leta 1985 je bilo analizirano celo območje.

3. Opremljenost za spravilo in prevoz lesa in učinki

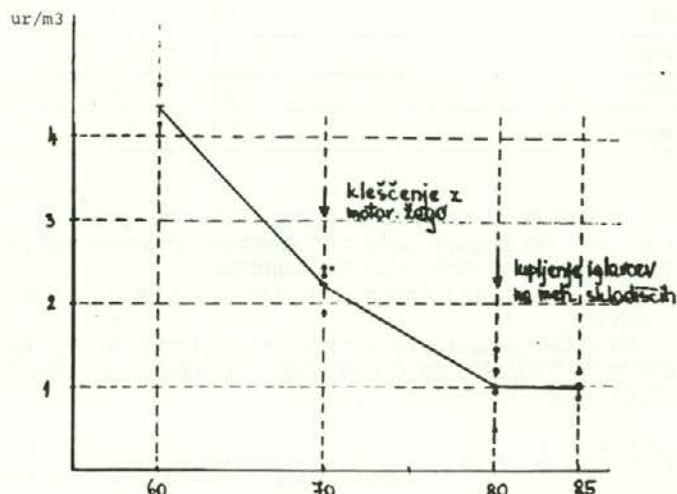
	Štev.	1968	m ³ /stroj	Štev.	1979	m ³ /stroj	Štev.	1987	m ³ /stroj
Traktor	20	61.360	3.068	25	80.965	3.238	23	60500	2630
Žični žerjav	3	8.048	2.683	2	1.872	delal 4 mes.	1	2300	delal 3 mes.
Žič. s stolp.	—	—	—	3	10.800	3.600	8	27500	3438
Kamioni	24	176.118	7.338	26	226.726	8.720	31	220000	7097
Polprikolice	13	—	—	16	—	—	31	—	—
Ročno spravilo		96.026			30.000			16500	
Animalno spravilo		36.400			/			/	
Belj. ročno		86.000			/			/	

Dopolnilna informacija:

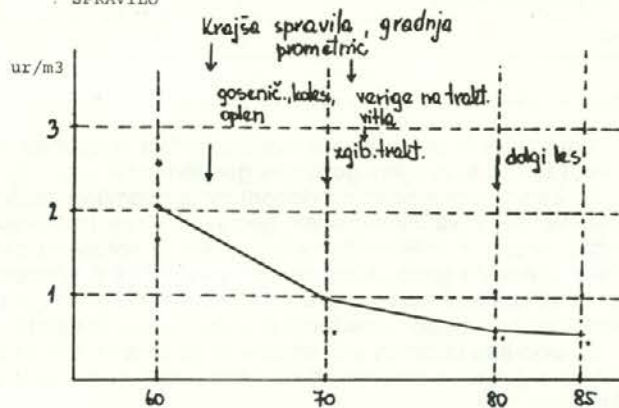
- Pri spravilu lesa s traktorjem je bila do leta 1970 ali 1971 organizacija dela 1 + 2 ali 3 (traktorist + 2 ali 3 delavci za nakladanje), po uvedbi traktorskega vitla pa 1 + 1 ali celo 1 + 0.
- Pri prevozu lesa je z uvedbo hidravličnih naprav za nakladanje odpadel 1 delavec.

Storilnost dela pri sečnji in spravilu še nekoliko narašča, večjega znižanja stroškov pa to ne prinaša.

PRI SEČNJI IN SPRAVILU SO SE IZDELAVNI ČASI TAKO ZNIŽALI, DA NI VEČ MOŽNO BISTVENO ZNIŽATI STROŠKOV:

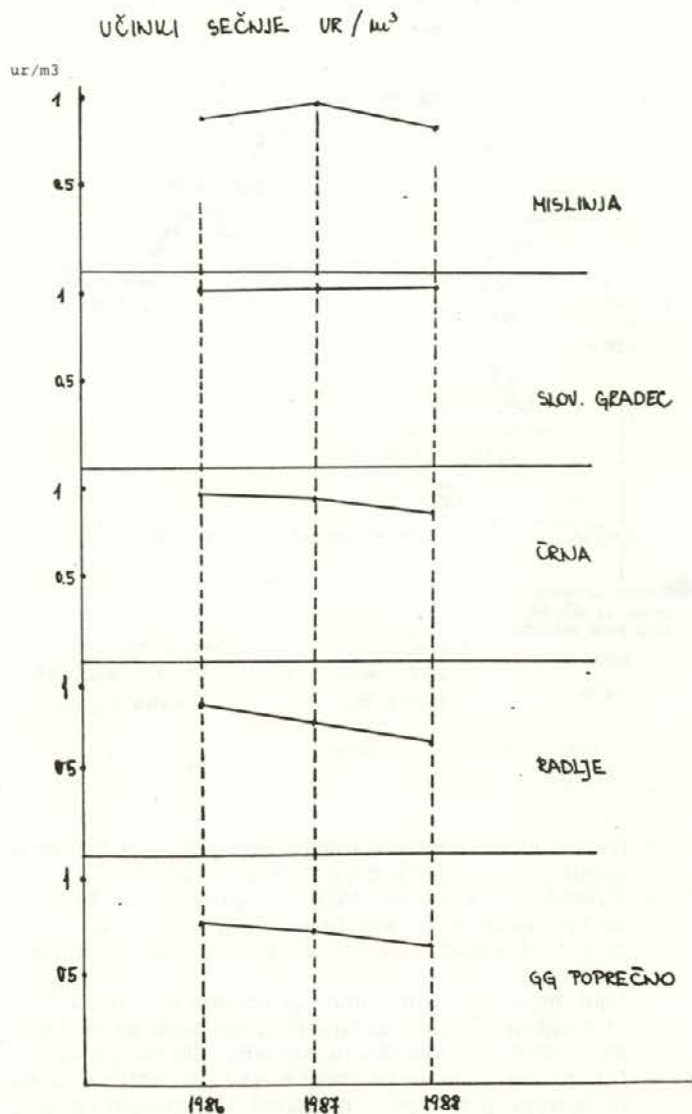
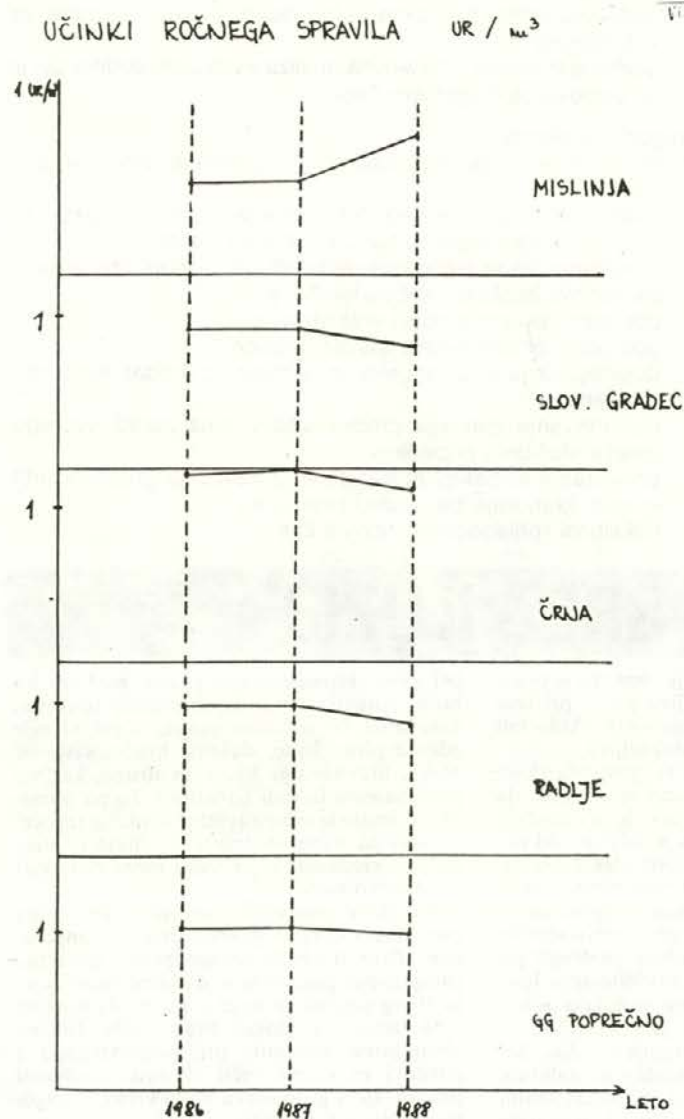
SPRAVILO

4. Struktura gozdnih sortimentov

	1966 1970	1971 1980	* 1988
IGLAVCI:			
Hlodi I—III.	51,4	54,0	58,6
Les za TIP	—	5,0	3,5
Cel. jam. les	26,1	9,0	10,1
Ost. teh. les	22,5	32,0	27,8
	100,0	100,0	100,0
LISTAVCI:			
Hlodi	33,7	14,0	33,9
Jam. cel. les	7,5	26,0	36,2
Ost. teh. les	3,0	6,0	—
Drva	55,8	54,0	29,9
	100,0	100,0	100,0

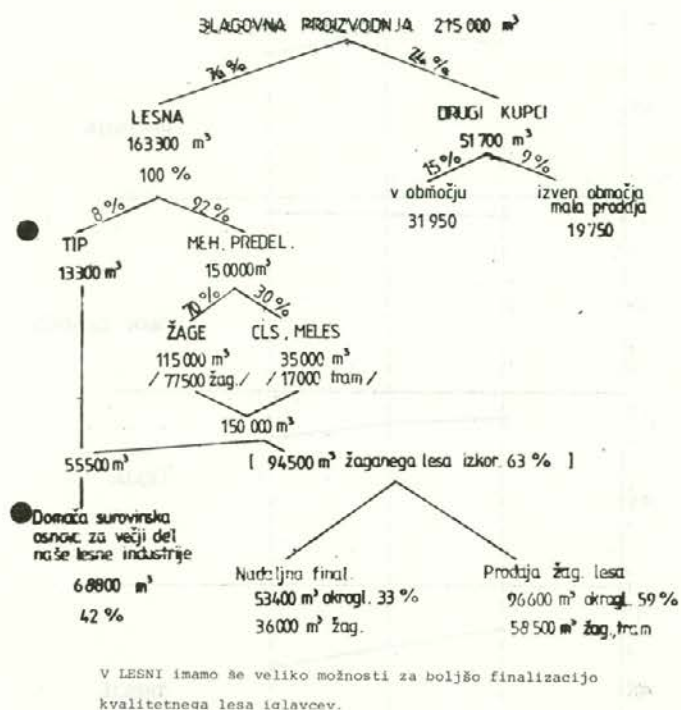
* plan

UGOTOVITVE

1. Zaradi omejenega obsega proizvodnje število zaposlenih v gozdarstvu zaradi uvajanja mehanizacije nenehno pada.
- Zaradi prestavitve del iz gozda na skladišča in povečanja mehaniziranih del se delež zaposlenih v TOZD in TOK gozdarstva zmanjšuje, v TOZD skupnega pomena (CLS, TIS, Gradnje) pa močno narašča.
- Povečano število zaposlenih v delovni skupnosti je posledica nerazmejenega dela za posamezne dejavnosti, pavšalne obremenitve gozdarstva in lesarstva in ekstenzivnega zaposlovanja.
- Izobrazbena struktura se izboljšuje; kvaliteta dela (načrtovanje, priprava dela, izboljšanje kvalitete informacij idr.) pa temu le počasi sledi.
- Obseg gojitvenih del stagnira, narašča pa storilnost, ki je deloma posledica novih načinov dela (sajenje z lopato, motiko), deloma pa boljše organizacije in kontrole dela ter pogojev za delo (prevoz na delo).
- Razmeroma majhen obseg gojitvenih del se opravlja na osnovi detajlnih gozdnogojitvenih načrtov.
- Predvsem zaradi uvajanja motornih žag, kleščenja z motornimi žagami, izdelave dolgega lesa, prenosa beljenja iz gozda na skladišča se je povečala storilnost dela pri pridobivanju gozdnih sortimentov.
- Z organiziranimi prevozi na delovišče so se gozdni de-

7. RAZPOREDETEV LESNE SUROVINE PO UPORABNIH IN STOPNJA FINALIZACIJE LESA V LESNI

lavci močno izenačili z industrijskimi, delovni čas se je skrajšal in skupaj s prevozom ni daljši od 8 ur.

- Povečalo se je število strojev za spravilo lesa, še zlasti pa njihova opremljenost za delo v gozdu. Skrajšale so se spravilne razdalje, izboljšala se je gostota in kvaliteta prometnic.
- Kljub močnemu (večkratnemu) porastu storilnosti dela, močnejšim strojem, večji gostoti prometnic, se je število zaposlenih v gozdarstvu razmeroma zelo malo znižalo.
- Do sredine 70. let se je izboljševala sortimentna struktura iglavcev, potem pa le neznatno, pri listavcih pa se je celo poslabšala.
- Povečal se je obseg spravila z gozdnimi žičnicami in zmanjšal delež ročnega spravila.
- Zaradi tega so zmanjšane poškodbe v gozdovih in na gozdnih sortimentih.
- Trenutno večji stroški strojnega spravila pomenijo dolgoročno investicijo v boljše kvaliteto in stabilnost (biološko in mehansko) sestojev.

IV. UKREPI ZA RACIONALNEJŠE DELO

Kratkoročni ukrepi:

- Intenzivno varstvo gozdov pred sekundarnimi škodljivci,
- operativno načrtovanje (priprava dela) vseh del, kontrola in analiza izvedbe,
- začasno znižanje etatov za 10 — 30 % glede na poškodovanost sestojev po gozdnogospodarskih enotah,
- bolj kvalitetno krojenje, zlasti listavcev in kvalitetne izdelave (vsega dela),
- skrajšanje proizvodnega cikla (predvsem v ZS) pri pridobivanju gozdnih sortimentov,
- zmanjšanje količin lesa, ki ostane v gozdu kot odpadki,
- permanentno izobraževanje strokovnih in gozdnih delavcev,
- nagrajevanje, ki bo motiviralo kvalitetno in strokovno delo,
- nadaljna gostitev mreže prometnic na osnovi kompleksnih načrtov,
- boljše vzdrževanje delovnih strojev in naprav,
- boljše izkoriščanje delovnih strojev in naprav,
- temeljita analiza vseh del z namenom,
 - da se opustijo nepotrebna dela,
 - da strokovni delavci izkoristijo za opravljanje čim bolj kvalitetnih (strokovnih) del kar največji del časa,
- strokovna analiza vseh proizvodnih del in obvladovanje drugih stroškov,
- nove, bolj racionalne oblike organiziranosti temeljnih organizacij in (gozdnih obratov),
- uveljaviti sistem napredovanja za sposobne in učinkovite delavce,
- bolj kvalitetne poslovne informacije (hitre, ustrezne za odločanje).
- sprotna in stalna stroškovna analiza vseh proizvodnih del in obvladovanje drugih stroškov.

Dolgoročni ukrepi:

- oblikovanje mešanih raznodobnih rastišč ustreznih sestojev,
- usklajevanje (bolj učinkovito) razmerja gozd — divjad,
- dopolnitev strategije redčenja in obnove gozdov,
- povečanje lesne zaloge v kvalitetnih sestojih in intenzivnejša obnova sestojev slabše kvalitete,
- postopno uvajanje novih vrst strojev,
- postopno zmanjševanje števila delavcev,
- dopolnjevanje in dograjevanje gozdno gospodarskega načrtovanja,
- obvladovanje znižanja produktivnosti dela zaradi večjega deleža slučajnih pripadkov,
- optimiranje stroškov in kvalitete vzdrževanja gozdnih cest in vlakov, ki morajo biti vedno prevozne,
- fleksibilni (prilagodljivi) delovni čas.

GOZDARSTVO BREZ ILUZIJ

Na letošnjem 19. mednarodnem simpoziju, ki je potekal 8. in 9. septembra v Celovcu v okviru »Lesnega sejma '88«, je bila obravnavana zelo aktualna tema »Gozdarstvo brez iluzij«. Številna udeležba gozdarskih strokovnjakov iz Avstrije, ZRN, Italije, Švice in Jugoslavije je potrdila, kako aktualna je obravnavana problematika.

Namen simpozija je bil, da prikaže, kako oblikovati učinkovito gozdarstvo in katere osnove so za to potrebne. Posebej v gozdarstvu velja temeljno podjetniško pravilo, da ustvarjeni dobiček služi predvsem sedanjim in bodočim vlaganjem v gozdove.

Močno je bilo poudarjeno umiranje gozdov. Težaven ekonomski položaj gozdarstva in nezadovoljiva donosnost ogroža obstojno-privatnih in državnih gozdnih obratov. Ekološki in ekonomski problemi se prepletajo in medsebojno prekrivajo.

Vzrok umiranja gozdov je znan: to je onesnažen zrak. Težje razumljiva pa je pri tem vsa ostala povezanost negativnih ekoloških procesov in je tudi težko dokazljiva.

Pri današnjem težavnem gospodarskem položaju gozdarstva moramo upoštevati, da gozdarstvo ustvarja dobiček le s prodajo gozdnih sortimentov, ta pa je odvisna od ponudbe in povpraševanja. Dohodek tako nastane le ob prodaji gozdnih sortimentov, stroški pa so v nasprotju z njim dolgoročni in večplastni. Les povzroča v gozdarstvu stroške prvič pri organski, to je biološki in drugič pri mehanski proizvodnji oz. pridobivanju lesa. Stroški biološke proizvodnje nastajajo in trajajo desetletja in tudi stoletja.

Stroške povečuje še umiranje gozdov. Sestoji so prizadeti pri proizvodnji in stabilnosti ter zdravstveni kondiciji. K proizvodnim stroškom moramo dodati še tiste, ki nastajajo

pri negi večnamenskega gozda, medtem ko bolje opravlja svoje neproizvodne funkcije: varovalna in socialna vloga, zagotavljanje zdrave pitne vode, dušenje hrupa, čiščenje zraka, uravnavanje klime in drugo, kar vsi potrebujemo in tudi koristimo. To pa pomeni, da imajo te neproizvodne funkcije tržišče, nimajo pa tržne vrednosti — imajo le stroškovno vrednost, ki jo sedaj mora pokrivati gozdarstvo samo.

Stroški v gozdarstvu naraščajo in večina gozdarskih obratov gospodari s primanjkljajem. Zato ti obrati sekajo preko prirastne zmogljivosti gozdov in še dodatno zmanjšujejo obseg gojenja oz. nege sestojev, da bi s tem vsaj začasno poslovali brez izgub. Takšno ekonomsko slabšanje pri gospodarjenju z gozdovi in vedno večji ekološki problemi povzročajo v gozdarstvu hudo krizo, ki zagotovo pelje v katastrofo.

Vodilni gozdarji v operativi in tudi v znatnosti pa še vedno niso v celoti sprejeli izziva za oblikovanje učinkovite prihodnosti gospodarjenja z gozdovi. Za učinkovito prihodnost potrebujemo jasno postavljene cilje, metode in voljo za njihovo uresničitev ter takšne vodilne gozdarje, ki bodo verjeli v učinkovito prihodnost. Prvi in najvažnejši cilj je: doseči **zmanjšanje onesnaževanja ozračja**, na stopnjo, ki ne bo več škodljiva niti človeku niti gozdu. Tehnološko je takšen cilj dosegljiv, zelo problematičen pa je istočasno za naše revno gospodarstvo. Celovita zaščita okolja in človeka pred onesnaževanjem je in bo ena glavnih nalog politikov in države. Zato mora družba imeti na čelu države politike, ki bodo sposobni dojeti tekočo ekološko krizo in ustvariti takšne zakone, ki bodo v prid ljudem in gozdu. Onesnaževalci, ki so odgovorni za onesnaževanje ozračja, bi morali gozdnemu posestniku nadomestiti škodo zaradi umiranja gozdov.

Družba pa mora nadomestiti gozdarstvu tudi stroške, ki nastajajo zaradi povečanih potreb po varovalnih, socialnih in drugih neproizvodnih koristnih funkcij gozda. Nadomestila bo možno doseči le, če bomo znali ustvariti ugodno politično klimo.

Pri gospodarjenju z gozdovi bodo nedvomno tudi v prihodnje ekonomski cilji v ospredju. Neodvisno od nadomestil in odškodnin mora pri oblikovanju bodočega gospodarjenja z gozdovi biti v ospredju dobiček oz. pozitivni rezultat. Gotovo bodo tudi v bodočnosti poti in metode, da bo gozdarstvo pozitivno poslovalo. Iskati bo treba zglede tudi pri drugih področjih gospodarstva in drugih strokah. Nove metode in poti pa seveda ne smejo še bolj prizadeti gozda in njegove vnamenske vloge.

Skupno prizadevanje operative, znanosti ter politike in skupna volja za doseg postavljenih ciljev je pogoj za uspešno gospodarjenje z gozdovi v bodočnosti.

Hubert DOLINŠEK

TIP — ZA VEČJI IZVOZ

V izdelavi je investicijski program za končno obdelavo ivernih plošč v TIP Otiški vrh. Namen programa je, da bi dosegli večji izvoz naših izdelkov in končno finalizacijo iverne plošče. Zato bomo nabavili sodobno strojno opremo in jo instalirali v obstoječe objekte TOZD TIP.

Celotna naložba je del načrtov nadaljnjega razvoja lesne industrije v Lesni.

I. Robnik

JOŽE KONEČNIK

DIREKTOR KOROŠKE KMETIJSKE ZADRUGE

Zadružni svet Koroške kmetijske zadruge je v mesecu juniju 1988 imenoval za direktorja KKZ tov. Jožeta Konečnika, dipl. ing. kmetijstva. Kmetom in delavcem zadruge tov. Konečnik gotovo ni nepoznan. Zadnja leta je bil zaposlen kot kmetijski in vodnogospodarski inšpektor pri Upravi inšpekcijskih služb v Dravogradu. Pred tem je bil zaposlen v kmetijski zadrugi Slovenj Gradec kot vodja lastne proizvodnje in kasneje kot vodja kooperacijske službe. Ves čas je tudi družbenopolitično angažiran, bodisi v svoji krajevni skupnosti ali v občini. Pri opravljanju vseh teh različnih del in nalog si je pridobil bogate izkušnje. O novem delovnem okolju je direktor Jože Konečnik na naša vprašanja povedal sledeče:

»Kdaj ste začeli opravljati delo direktorja v KKZ?«

»To nalogo sem prevzel v mesecu septembru in to v organizaciji, ki je doslej dobro gospodarila, kar dokazuje stanje in usmeritve kmetijstva v preteklosti. Zato je teža odgovornosti še večja. Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja pa se bomo v KKZ trudili, da bodo zastavljeni cilji temeljnih organizacij v obdobju do leta 1990 uresničeni, predvsem pa, da bi v daljši prihodnosti dosegli usklajen razvoj vseh TZO in TOZD.«

»Kaj imate v ospredju za delo prihodnje leto?«

»Vzporedno s temeljnimi nalogami, ki izhajajo iz smernic dolgoročnega razvoja, smo se lotili v zadnjem času še nalog na področju prometa s kmetijskimi zemljišči oz. nasploh gospodarjenja z zemljišči. Poiskati moramo možnost za racionalizacijo in posodobitev računovodstva, bolj koordinirati delo pospeševalne službe. Skrbeti moramo za uspešnejšo gospodarjenje z gozdovi v upravljanju zadruge in vzdrževanju melioriranih površin, obnovo hmeljskih nasadov, vzdrževanje družbenih farm ter prodajaln.«

»S čim pa se v zadrugi ukvarjate trenutno?«

»Druga večja akcija po proslavi ob 40-letnici zadržništva je bila odprava posledic suše, ki jo skupaj s pripravami na spomladansko setev uspešno obvladujemo. Zapleti so pri prevozu tovorov po železnici, vendar menimo, da bomo z ŽTO Maribor poiskali ustrezno rešitev in obliko za nadaljnjo uspešno sodelovanje, ker bomo morali sicer način oskrbe popolnoma prestrukturirati.«

»Kakšne so vaše želje za naprej?«

»Radi bi, da bi imeli pospeševalno službo, ki bo v interesu kmetov in zadruge s soodgovornostjo pri pridobivanju dohodka in rasti proizvodnje, in da bi dosegali v organizirani proizvodnji pri kmetih in družbenem sektorju ter pri TOZD »MESNINA« poslovne rezultate, ki bodo opravičevali delovanje zadruge in ji dajali še boljšo perspektivo. Želim si, da nam bi kmetje zaupali, da bi bilo sodelovanje med temeljnimi organizacijami in DSSS dobro, ker brez usklajenosti služb ni uspeha, da bo delo strokovno ter pridobivanje dohodka in obračanja kapitala uspešno. Želim, da bomo skupaj s kmeti ter njihovo samoupravo kolektivno snovali zamisli za naprej in vzdržno usklajevali vse interese pri spoprijemanju s težavami. Saj med vodenjem in samoupravo ne sme biti konfliktov, povsod pa je ključna homogenost kolektiva, ki

Jože Konečnik

zna organizacijo dela prilagoditi sprotim potrebam, in ki ima dovolj strokovnega kadra, če so potrebe za spreminjanje tržno naravnanih programov. Ker je na skupnih službah in v temeljnih organizacijah dovolj strokovnih ljudi, verjamem, da bomo vse naloge zmogli, če bomo istočasno upoštevali, da so največje rezerve v ljudski dejavnosti in ustreznem odločanju.

Menim, da je realno pričakovati, da bomo vse zastavljene naloge najbolje opravili, če bodo k temu naravnani tudi vsi ukrepi za uspešno gospodarjenje v kmetijstvu.

Pričakujemo, da bodo končno dane ustrezne ekonomske zakonitosti tudi tej panogi, ki jih doslej ni bila deležna v celoti, saj je bilo kmetijstvo obravnavano v preteklosti le kot preskrbovalna, ne pa kot gospodarska dejavnost.«

»Za konec še, kako se počutite v novi sredini?«

»Dobro. Na začetku sicer nekoliko nelagodno. Drugo delo pač! Sedaj naloge že spoznavam, kar je dobro. Obenem pa spoznavam tudi številne probleme, kar je slabo in dobro.«

Na kraju naj povem, da se z LESNO ponovno pogovarjamo o naši kmetijski prilogi v VIHARNIKU, ki jo vsi pogrešamo, ker bo s tem marsikatera potrebna informacija hitrejša in dostopnejša.

JOŽE KREVH

VISOKA TRAVA

*Stekla bova po visoki travi
tistega dne,
brisač boš neštete solze sreče
tistega dne,
dala bova življenje iz naju
tistega dne.*

*Visoka trava tvoje domačije
bo vpijala moje solze sreče
in se veselila novega življenja,
ki ga bova počasi,
z ljubeznijo ustvarjala.*

Veselim se tega dne...

Suzana Praprotnik

Domačija Popjal na Legnu

Na Zg. Legnu med potokoma Porodnica in Svarine, ob cesti Slov. Gradec—Kope, na n. m. v. 650 je domačija p. d. Popjal, ali kot so po partizansko imenovali »Pri partizanski mami«. Kraj se tudi imenuje Praprotišče; tako je označeno na kartah. To ime izvira, ker je bilo in je še dosti orlove praproti v okolici. To praprot so včasih in jo še ponekod zanjejo za steljo prašičem. Domačini pa so pridali še bolj izvirno ime »Snežene jasli«, ker tukaj pozimi zapade dosti snega, dosti pa ga nanesse še veter. Ta sneg spomladi dolgo leži in pobere ozimna žita, za jaro žito pa je setev pozna. Domačija Popjal je edina s tem imenom v seznamu slovenskih domačij. Zanimiva je tudi v tem, da se je v zadnjem stoletju njena sestava v površini večkrat menjavala. Eni so razprodajali, drugi dokupovali. Bila je odprodana tudi lesna žaga in nekaj gozda. Pozneje so dokupili ca 6 ha gozda od Segovčevega posestva v sosednji Golavabuki, kjer so bile včasih novine. Sedanja površina posestva je okoli 10 ha. Kot se je spreminjala oblika posestva, tako so se menjali tudi lastniki. V prejšnjih časih, ko je bilo posestvo še večje, je zadoščalo za preživljanje družine. Eden bivših lastnikov Miha Lampret, ki je bil znan prekupčevalec kmetij, je dal postaviti še danes dobro ohranjen kozolec topler, kot take imenujejo. Take kozolce je še pozneje dal postaviti, kjer je kmetije kupil. Hotel je imeti lepo urejene domačije in taki kozolci so bili nekaj značilnega za dobre gospodarje. Popjalov kozolec stoji na lepi pregledni točki, je ljudem tako zanimiv, da so ga hoteli že odkupiti in postaviti drugje.

Nekaj metrov nižje ob cesti stoji zanimivo staro poslikano znamenje, ki mu pravijo Turški križ. Izvira iz davnih turških časov, ko so ropali po naših krajih. Polje je položno. Včasih so redili do pet glav govedu, od tega po par volov, dve kravi in kako mlado govedo ter nekaj ovac. Ker so bili žitni pridelki po njivah včasih slabi, so rž sejali največ v novinah.

Priimek Popjal se je ohranil do druge polovice prejšnjega stoletja, ko je bila posest prodana, saj v tem času so veliko prekupčevali z domačijami, ker so mladi in zdravi ljudje začeli odhajati na zahod v industrijske kraje za boljše zaslužkom.

Po novi kupno-prodajni pogodbi novembra 1905 pride v last Franca in Marije Strmčnik iz Legna.

Temeljem prisvojitelne listine 4. januarja 1934 se knjiži lastniška pravica na Ivano Strmčnik, roj. Šrot in dediče.

Na podlagi sporazuma in izročitvijo premoženja med živimi, 16. maja 1958 se knjiži lastniška pravica na Karla Strmčnika Legen 118.

Med NOV so to domačijo, ko sem že omenil, imenovali Pri partizanski mami. Kmalu, leta 1942, so se tukaj oglašili prvi partizani. Ob ustanovitvi Pavčkove bolnišnice, leta 1944, je obiskal to domačijo prvi zdravnik — ustanovitelj dr. Kopač-Pavček. Ko se je gospodinji predstavil, je bil v slabi civilni obleki s pastirskim klobukom na glavi in dejal, da je pastir. Mati ga je takoj prepoznala po rokah, da to ni res in dejala, da ima za pastirja prelepe roke. Vseskozi so bili dobri prijatelji in sodelavci, saj je bila glavna javka te bolnišnice pri tej hiši in glavna preskrba za bolnišnico. Desna roka pri tem je bil sin Karel, ki je skrbel za varnost in oskrbo. Dr. Pavček

je to hišo še pozneje rad obiskoval, še zadnja leta. Letos 18. oktobra pa smo zvedeli, da je dr. Pavček umrl v 72. letu starosti. Po osvoboditvi, ko so se razmere uredile, je prevzel posestvo sin Karel in se poročil. Ženo je dobil iz Sv. Antona na Pohorju. Ker je bilo pri domačiji premalo dohodka za mlado naraščajočo družino, si je gospodar občasno iskal dodatnega zaslužka z delom v gozdu. Sedaj so otroci odrasli, se izšolali in osamosvojili, jima pomagajo pri delu. Sama tudi pridno delata in skrbita za dom, pazita na dva mala zdrava vnuka. Redijo po tri krave, sejejo le krompir in povrtnino, višek mleka oddajo in kolikor moreta, pomagata hčeri in zetu pri gradnji nove hiše. Zelim jim zdravja in mirnega življenja.

Matevž ČARF

Dr. Kopač-Pavček

Popjalova domačija, foto Matevž Čarf

Misli ob jubileju

Zbiranje ljudskih množic je prišlo pri nas zadnje čase že tako v navado, da postaja to že naša vsakdanjost. Prej so se zbirali ljudje samo ob proslavah obletnic, ob kulturnih ali kakšnih drugih gospodarskih pridobitvah, zdaj se valijo skupaj zaradi težkih ekonomskih, socialnih in političnih razmer, ki so posledica naše zavožene politike.

Kmečka raja koroške regije se je zbrala v Šentjanžu. To naše veliko zborovanje ni poglaval nikomur straha v kosti, nad njim se ne more nihče zgražati. Nasprotno! Namesto kričanja najrazličnejših gesel in parol, je bila širitisočglava množica mirna, veselo razpoložena, pela je in rajala.

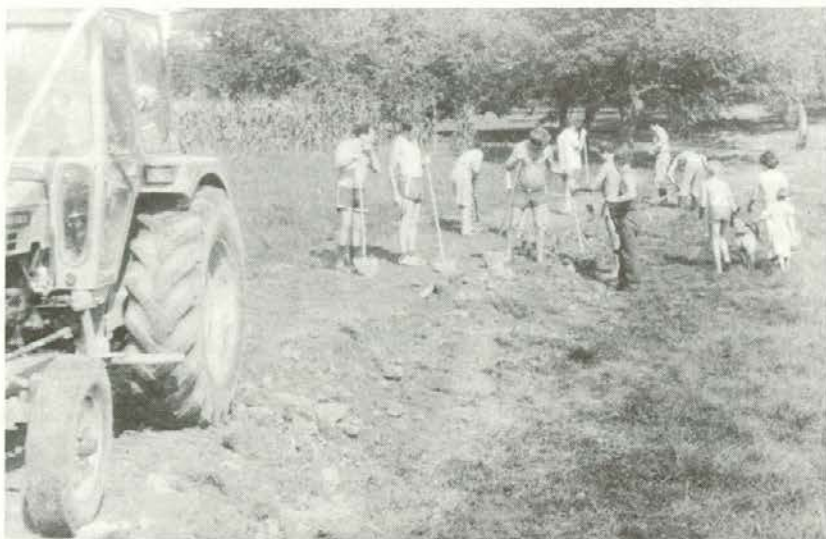
Štirideset let združništva na Koroškem! Proslavo je organizirala KKZ Slovenj Gradec z vsemi svojimi tozdi, katerim so se pridružili vsi TOK Lesne. Za botro je bila HKS. Na nas je pogledalo tudi nebo. Ves teden je bil deževen, kisel in mrzel, toda v nedeljo je

bil dan, ki ga naredi sam Bog. Kulturni program je bil kratek, toda kvaliteten. Kvalitetna je bila tudi muzika: Pihalni orkester iz Šentjanža, za raj Fantje treh dolin. Prav po domače so nam zapeli Šentanevski pavri, ženski zbor iz Ojstrice in pevke s citrami iz Mežice. Vmes razne ljudske igre. Za želodec so poskrbeli delavci Mesnine.

Proslava je minila brez dolgih govoranc. Maloštevilni govorniki so bili kratki in jedrnat. Skromno so opisali uspehe, ki jih je kmetijstvo naše regije doseglo v štiridesetih letih, kar je združništvo povezano.

Uspehi so bili prikazani z razstavo plemenske živine. Vsa ta živina je bila vzrejena doma. To je sad selekcijske službe, pri čemer imajo poleg rejcev zasluge tudi veterinarji in pospeševalci.

Na tem veselem praznovanju se mi je vrnila misel, ki je nisem mogel odgnati. Kaj bi v tem obdobju kmetijstvo še doseglo, če bi

Krajani Brd so dokazali, da se v prostovoljnih delovnih akcijah lahko napravi veliko. Ko so v tem zaselku gradili telefonsko omrežje, so pridno skupno kopali jame za telefonske kable. Za dan republike bi jim naj že zazvonili telefoni, takrat pa bo gotovo njihov trud bogato poplačan.

Foto: Jože Sušec

INOVATORJI POHITITE

Pri vходу sleherne tovarne ali poslovne stavbe LESNE Slovenj Gradec visijo modri plakati s poudarjeno črko »i«, kar pomeni inovacije. Vsak, kdor iznajde pomembno vredno izboljšavo pri stroju, prihranek pri surovinah, ugodnejše razmere na delovnem mestu, izboljšanje poslovanja, informatike in podobno, bo nagrajen.

Plakat obljublja za vsak koristen predlog s smiselno vsebino nagrado v višini 50.000 din. Če bo inovatorjev predlog tudi uresničen, dobi po samoupravnem sporazumu za to še nekaj denarja.

Kilogram pljučne pečenke stane ta čas v mesnici 42.750 din. Tekmujmo trej z inovacijami, saj nam je za vsak koristen predlog obljubljenih 1,17 kg mesa.

Andrej Šertel

ODPADLI LIST

*Odpadli list je priletel na tla,
rumen in suh, brez vsakega življenja.
Pobral sem ga in dolgo zrl sem vanj,
na dnu srca mi ga bilo je žal.
Ostale bodo čisto prazne veje,
ki grdo v zrak bodo širlele.
Šel dalje sem in spustil list na tla,
saj vse žive čaka nas usoda ta.*

Zlatko Škrubej

(Nadaljevanje z 10. strani)

mu šla družba vseskozi na roko, če bi mu takorekoč ne metala polena pod noge, če bi bilo kmetijstvo priznано in obravnavano kot enakovredna gospodarska dejavnost?! V taki ideološki vojni, ki jo je družba vodila nekaj let po vojni proti zasebnemu kmetu, je kmeta družba sicer trpela, ni pa mu nudila nobene možnosti za razvoj! Ne samo, da mu možnosti ni dala, ampak je to celo preprečevala! Kmetijstvo drugod po svetu se je hitro razvijalo, se mehaniziralo, našemu kmetu pa je bila nabava kmetijske mehanizacije otežkočena, dobesedno zabranjena! Te si kmet ni mogel kupiti rednim potom. V sili razmer smo se kmetje znašli. Preko meje smo vozili stare, polomljene in zarjavele stroje, za katere smo morali plačevati carino. Zavedali smo se brezumnosti takšne kmetijske politike, toda želja po sodobnem kmetovanju je bila večja. Razvoj se ne da zavirati umetno. Tu smo torej kmetje zmagali s svojo »trmo«.

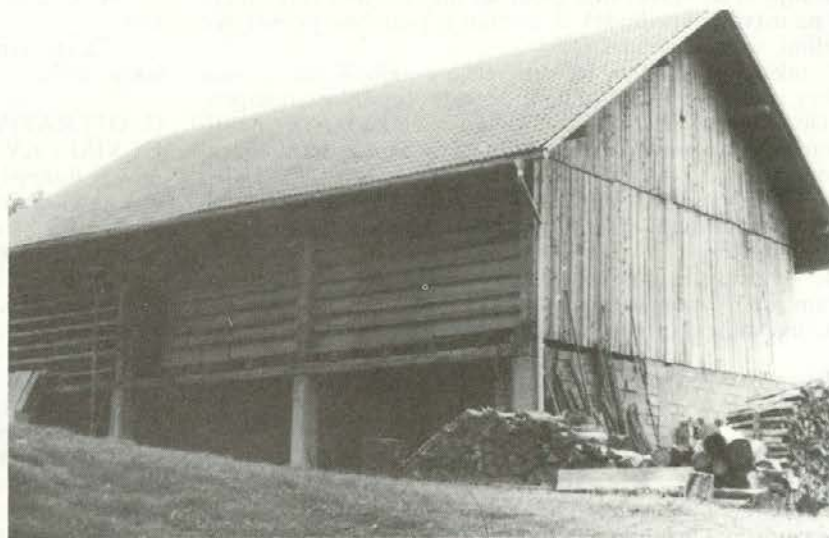
Zdaj kmetijsko mehanizacijo imamo. Zaradi cenovnih nesorazmerij nam ta pobira celoten dohodek, pogosto nas sili tudi v zadolženost. Vzdržujemo jih na račun našega osebnega življenjskega standarda. To stanje se ne zmanjšuje, ampak se slabša, kajti cenovna razmerja so vsak dan večja.

Problem je znan. S politiko zaščitnih cen osnovnih živil hoče ZIS zaščititi življenjsko raven potrošnika, — v nadaljnjem besedilu — na ramenih kmetijskih proizvajalcev! Ta cenovna politika hromi kmetijsko proizvodnjo, po drugi strani pa kmet s svojimi nizkimi osebnimi dohodki podpira tudi tisti sloj potrošnika, ki ni socialno ogrožen! Za usklajevanje cen zbira združeno delo intervencijskega sredstva, kar daje vtis, da združeno delo podpira kmeta. Resnica je obratna. Vprašanje socialno ogroženega potrošnika mora družba reševati drugače. Za socialno ogroženega potrošnika naj skrbi združeno delo, kmetu — tržnemu proizvajalcu, pa je dati ekonomsko ceno!

Kmetje smo izredno potrpežljivi in poslušni, nekdo pa to grdo izkorišča.

Ajnžik

V SILI SPOZNA ČLOVEK SOČLOVEKA

»Bilo je 10. avgusta 1986, ko je med nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje in gospodarsko poslopje je zgorelo do tal,« pripoveduje Jakob Planinc, Radovsovec iz Podgorja. »Ogenj nam je uničil vse, toda šele sedaj vem, da človek v nesreči spozna sočloveka. Da bi škodo, ki smo jo utrpeli zaradi požara, čimprej omilili, so nam pomagali ljudje, pomagali so nam mladinci, lovci, krajevna skupnost Podgorje, pa skupščina občine Slovenj Gradec, Lesna in Koroška kmetijska zadruha v delu in denarju. V slabih dveh mesecih nam je uspelo postaviti novo gospodarsko poslopje. Vsem, pa tudi gasilcem Podgorja, Šmartna in Legna bi se rad zahvalil za njihovo vsestransko pomoč pri gradnji novega gospodarskega poslopja,« pravi Jakob Planinc.

F. Jurač

Strmine

V začetku letošnjega julija sta Ekonomski center ter Srednja šola za naravoslovje in tehnologijo na Ravnah organizirala za srednješolce iz vse Slovenije raziskovalni tabor »Ravne '88«. Nekaj se jih je odločilo za raziskavo grmovnih in drevesnih vrst v »Dolini smrti«, kjer so ugotavljali vrste in njih številčnost z ozirom na oddaljenost od topilniškega dimnika v smeri sever—jug.

Z Raven so prihajali v Črno z avtobusom, odkoder smo šli v »Dolino smrti« peš. Šli smo po strmini navzgor do ruševin nekdanje kmetije Ostrčnjak. Pred dobrimi tremi desetletji se je ta kmet zaradi nemogočih razmer v žveplovem ozračju nad dimnikom odselil.

Pot do te nekdanje kmetije je strma in sonce je peklo. Fantje niso kazali nobenega pravega navdušenja za pot navzgor. Ko smo navsezadnje le prišli vsi skupaj na sedlo do opuščenih stavb, sem jim omenil, da je bila tukaj še pred nekaj desetletji kmetija, kamor so hodili rudarji iz Črne po mleko, saj so tu redili kravo. Pokazal sem jim dolino dol do dimnika, kamor se kotalijo od žvepla razžrte skale in kjer nehajo rasti tudi najbolj odporne trave in vresje. Z besedo sem se potrudil, da bi jim grozljiva slika smrti segla še globlje v dušo. Nazadnje sem se jim ponudil, ker ima kdo zagotovo kakšno vprašanje z ozirom na današnjo ekološko problematiko pri nas, da jim bom rad odgovoril.

Dolgo, dolgo se je motovila med nami gluha tišina. Nihče ni ničesar vprašal. Mislil sem, da so pač vsi presunjeni nad pokrajino v mrtvem okolju. Končno je enega le premagala radovednost: »Kako pa so Ostrčnjaki privlekli kravo sem gor, po tej strmini?«

• • •

Konec letošnjega avgusta je prišla v Slovenijo skupina mladink in mladincev iz vseh evropskih držav, ki se zanimajo za zdravstveno stanje evropskih gozdov. Iz Ljubljane so krenili v Šostanj in popoldne k nam v Dolino smrti. Do kmeta Matvoza so nas s kombijem zvozili črnjanski gozdarji, nazaj v Črno pa smo se po končanem ogledu spustili peš. Ker dobro poznam najbližjo stezo, sem jih na čelu kolone vodil navzdol. Malo nad Črno sem opazil, da me le s težavo dohajajo in da eden od njih vneta vprašuje nekaj njihovega vodjo in prevajalca mag. Dušana Jurca z ljubljanskega gozdarskega inštituta ter medtem kaže na mene. Pegast rdečelasi Anglež, ki trdno veruje v reinkarnacijo, ga je vprašal, če nisem bil jaz morda pred svojim rojstvom gams, ker za njegovo pojmovanje prehitro hodim po strminah.

Op.: reinkarnacija pomeni ponovno utelešenje oziroma ponovno rojstvo. Po budističnem nauku se duša po smrti ponovno »utelesi« v drugih človeških ali živalskih telesih.

Andrej Sertel

KADROVSKE VESTI — SOCIALNA PROBLEMATIKA — REKREACIJA — OSTALI DOGODKI

Program dela odbora za kadrovske politiko

Odbor za kadrovske politiko je na svoji seji, 20. 9. 1988 razpravljal o delu in predlagal program dela po posameznih področjih.

A. ŠTIPENDIJSKA POLITIKA

Štipendijska politika mora izhajati iz dolgoročnih potreb delovne organizacije, da zagotovi ustrezen kader. Na tem področju je potrebno realizirati naslednje:

1. ugotoviti je potrebno delež sredstev, ki je namenjen štipendiranju in izobraževanju glede na investicijska vlaganja in glede na ustvarjen prihodek in izdelati je potrebno primerjavo z ostalimi, uspešnejšimi DO;

2. takoj je potrebno določiti seznam najbolj deficitarnih poklicev in kadrov v DO in temu ustrezno podeljevati štipendije. Dodeljevanje naj izhaja iz dolgoročne kadrovske politike, ki temelji na prestrukturiranju proizvodnje in na dolgoročni poslovni politiki DO;

3. v štipendijsko politiko je potrebno vgraditi dodatne elemente stimuliranja deficitarnih poklicev (dodatne točke oz. višje štipendije);

4. vključevati se je potrebno v mladinski raziskovalni program pri Ekonomskem centru Maribor;

5. uvesti je potrebno nagrajevanje najboljših štipendistov.

To so naloge izobraževalnega centra in kadrovskega oddelka.

B. UVAJANJE KADRA V ČASU IZOBRAŽEVANJA IN PRIPRAVNOSTI

Določiti je potrebno model, kako sistematično uvajati kader v času izobraževanja in v praksi ta model tudi preizkusiti.

Organizirati ga je potrebno v naslednjih fazah:

1. v času izobraževanja

Kader je potrebno usmerjati že na počitniški praksi, da se v času šolanja seznanijo z bodočim delom. Z dislociranim oddelkom lesarske šole je potrebno intenzivnejše izvajati praktični pouk — po potrebi tudi mimo učnega načrta.

2. v zaključni fazi izobraževanja

Absolventi V., VI. in VII. stopnje morajo biti seznanjeni z delom ki ga bodo opravljali, tako da bo izbrana tema za diplomsko iz konkretne problematike na bodočem delovnem mestu (diplomska naloga iz prakse).

V tej fazi izobraževanja se vključujejo kandidati tudi v samostojne oblike mladinskih raziskovalnih programov.

3. razporeditev štipendistov na TOZD

Strokovna služba razporedi štipendiste, ki jih pismeno verificira odbor za kadrovske politiko DO, strokovni kolegij, odbor za kadrovske politiko TOZD in direktor TOZD. S takim načinom bomo preprečili neenotno in stihijsko razporejanje štipendistov. Hkrati bomo štipendistom omogočili spoznanje delovnega okolja v celotnem času izobraževanja.

4. Uvesti moramo seminarski način uvajanja pripravnikov.

Za izvajanje teh predlogov so odgovorni kadrovski oddelki in izobraževalni center.

C. OPERATIVNI UKREPI ZA PRIDOBIVANJE VISOKO IN VIŠJE KVALIFICIRANEGA KADRA

1. Razpisi v sredstvih javnega obveščanja (reklama-OZE-HA, tisk, radio).

2. Razpis za najboljšega štipendista, najboljšo diplomu in najboljšo strokovno nalogo.

3. Sredstva za kadrovska stanovanja in kadrovske kredite za stanovanjsko izgradnjo moramo združevati na nivoju DO in jih dodeljevati po pravilniku, ki je tudi sprejet na nivoju DO.

Vsako leto moramo zagotoviti sredstva za vsaj dve kadrovski stanovanji. Imenovati moramo ločeno, neodvisno komisijo za kadrovska stanovanja in objaviti razpis za kadrovska stanovanja.

4. Intenzivno moramo voditi akcijo za pridobivanje sposobnih kreativnih kadrov (za področje uvajanja novih tehnologij, računalništva, za potrebe uvajanja novih proizvodnih programov).

To so naloge poslovnega odbora in kadrovskega oddelka.

D. STIMULACIJA KREATIVNEGA IN STROKOVNEGA KADRA

Kreativni in strokovni kader, ki razvija nove izdelke, je potrebno ustrezno stimulirati in ga nagraditi po projektih ter sproti preverjati učinkovitost le-teh. V zvezi s tem je potrebno najti rešitev po vzoru Železarne Ravne. Pri nagrajevanju je potrebno ločiti sposobne od nesposobnih in jih stimulirati. Ti

delavci morajo imeti možnost, da se uveljavijo v nekem projektu in ga predložijo v preveritev ali potrditev. V času izvajanja projekta ali po zaključku projekta, ki mora biti seveda uspešen, je potrebno delavca stimulirati. Delavce v razvoju in kreativne delavce je potrebno torej dejansko nagraditi, izven dosedanjih okvirov in ne sme biti ovira, da bi visokoproduktivni kader prejemal višji OD.

Popolnoma podpiramo predlog, ki ga je posredoval poslovodni odbor in strokovna služba, ki pa ga dopolnjujemo s tem, da se seznam razvojno raziskovalnih delavcev lahko razširi, če delavec ali skupina predloži idejni projekt ali projektno nalogo s katerega drugega področja, ki pa ga mora verificirati kolegij razvojno-raziskovalnih delavcev v sodelovanju s poslovodnim odborom in šefom lesarskega ali gozdarskega sektorja. Aktivno je potrebno izvajati politiko ustreznega vrednotenja inovacijskih predlogov. Strokovne službe morajo pokazati večjo fleksibilnost tako, da ni potrebno vsako inovacijo obravnavati na komisiji, ampak samo preveriti usklajenost s samoupravnim aktom.

To so naloge poslovodnega odbora, kadrovskega oddelka in vodij lesarskega in gozdarskega sektorja.

E. ZDRUŽEVANJE KREATIVNIH IN STROKOVNIH DELAVCEV

V oblikah timskega in projektnega dela je potrebno najti obliko delovnega združevanja kreativnega in strokovnega kadra v obliki delovnih sestankov, kjer bi ocenjevali projekte. Timsko srečanje in predstavljanje projektov bi morala postati

stalna oblika dela. Koordinacijo bi opravljal lesarski oz. gozdarski sektor v sodelovanju s poslovodnim odborom.

G. SPREMLJANJE UČINKOVITOSTI VODILNIH DELAVCEV

Za vsa vodilna delovna mesta je potrebno uvesti reelekcijo. Tudi kadrovska komisija ne more nastopiti kot strokovna komisija, zahteva pa lahko spremembo samoupravnih aktov, ali pa s predlogom na DS DO predlaga pobudo o načinu preverjanja vodilnih delavcev.

Vodilni delavci morajo po preteku mandata pripraviti poročilo o opravljenem delu. Če pa se za ta dela ponovno prijavijo, pa morajo predložiti program dela za naslednje mandatno obdobje. Program ocenijo poslovodni odbor, kadrovska komisija, odbor za gospodarjenje in strokovne službe.

H. SPREMLJANJE UČINKOVITOSTI SAMOUPRAVNIH ORGANOV IN KOMISIJ

Učinkovitost samoupravnih organov je odvisna od delegatov in članov posameznih komisij. Ne moremo dovoliti pasivnosti posameznih delegatov, še manj pa slabe udeležbe na sestankih. V takih primerih je potrebno imenovati nove člane ali delegate. Vsak sklep mora imeti svojega nosilca, vse sklepe je potrebno izvajati takoj, odbor pa bo uresničevanje sklepov preverjal in v primeru, da sklepi niso realizirani, predlagal, da ukrepa delavski svet DO Lesna.

Odbor za kadrovsko politiko
DO Lesna

Sladkorna bolezen ali diabetes mellitus

SLADKORNA BOLEZEN ALI diabetes mellitus je kronična podedovana ali večsili pridobljena motnja presnove. Osnovni vzrok je pomanjkanje **EFEKTNEGA INSULINA**, pomembnega presnovnega hormona, ki ga izloča trebušna slinavka. Pomanjkanje insulina prizadene v telesu predvsem presnovo ogljikovih hidratov, pa tudi beljakovin in maščob, zaradi česar se okvarja ves organizem, predvsem ožilje. Posledice okvare ožilja pa so kasneje pozne komplikacije sladkorne bolezni.

Vzroki za nastanek

Sladkorna bolezen se lahko pojavi iz različnih vzrokov. Eden najpogostejših je **debelost** (med diabetiki v Sloveniji je približno 85 % debelih). Tudi **nosečnost** je stanje, ki pogosto sproži nastanek sladkorne bolezni. Po porodu lahko le-ta izgine (gestacijski diabetes), lahko pa ostane zlasti pri ženskah, ki imajo prirojeno nagnjenost k tej bolezni. **Stres** — večsili povzročajo sladkorno bolezen posebno hujša stanja ali bolezen, ki obremenjuje orga-

nizem. To so težje pljučnice, možganska kap, infarkt srca in drugo.

Vzrok za nastanek so lahko tudi bolezen trebušne slinavke, mnoga zdravila itd.

Sladkorna bolezen je največkrat podedovana in redkeje pridobljena motnja presnove. Prenaša se nagnjenost do te bolezni in ne bolezen sama.

Zgodnje odkrivanje bolezni

Večina primerov sladkorne bolezni se razvije počasi, postopoma. Pojavijo se splošni znaki bolezni: žejanje, obilno uriniranje in hujšanje. Ponavadi je bolezen v manj izraženi obliki trajala že dalj časa. Z biokemičnimi preslikavami lahko bolezen odkrijemo že zelo zgodaj, ko še ni nobenega znaka bolezni ali komplikacije.

Normalne vrednosti krvnega sladkorja

- na tešče od 4–6 mmol/l
- po zaužitju hrane 7 mmol/l

Sladkorni bolnik ima že na tešče bistveno višjo koncentracijo glukoze v krvi, praviloma precej več, kot 7 mmol/l in po uživanju hrane precej več kot 10 mmol/l.

PO TEM, DA IMA NA TEŠČE ALI PO JEDI BISTVENO VIŠJO KONCENTRACIJO GLUKOZE V KRV, kot zdrav človek, BOLEZEN POZNAMO.

Sladkor v urinu

Zdrav človek v urinu nima glukoze. Sladkorni bolnik izloča glukozo z urinom vedno tedaj, ko koncentracija v krvi presega 10 mmol/l.

V URINU BOMO TOREJ PRI TAKEM BOLNIKU NAŠLI VEČINOMA POZITIVNO REAKCIJO NA GLUKOZO.

Aceton v urinu

Acetona pri zdravem človeku v urinu ni. PRI SLADKORNEM BOLNIKU POZITIVNI ACETON V URINU SICER SAM PO SEBI NI ZNAK BOLEZNI, JE PA ZNAK, DA ORGANIZEM RAZGRAJUJE MAŠČOBNO ENERGIJSKO REZERVO, kar imenujemo KETOZA.

Načini zdravljenja

Pri večini bolnikov gre v začetku bolezni za delno ali relativno pomanjkanje insulina, kar pomeni, da trebušna slinavka sicer še proizvaja insulin, vendar manj, kot ga organizem potrebuje. To velja za bolnike srednje in pozne starosti (DIABETES MELLITUS tip II). Pri teh bolnikih pričnemo zdravljenje praviloma samo z dieto. Če bolezen napreduje, dieta ne zadošča več, takrat jemljejo poleg diete še antidiabetične tablete, ki vzpodbujajo trebušno slinavko k čimboljšemu izločanju insulina.

Lahko se zgodi, da z leti trebušna slinavka popolnoma opeša in preneha izdelovati insulin. Takrat začnemo bolniku insulin umetno dovajati z vsakodnevnimi insulinskimi injekcijami.

Pri manjšem številu bolnikov gre že v začetku za popolno pomanjkanje insulina, ker je njihova trebušna slinavka zaradi hude okvare praktično popolnoma prenehala z izdelovanjem insulina (sladkorna bolezen otrok ali mlajše zrele dobe). Govorimo o **Diabetes Mellitusu TIP I**. Pri teh bolnikih je potrebno trajno zdravljenje z vsakodnevnimi injekcijami insulina.

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ
Bojana ZEMLJIČ, višja med. sestra

DOKUP POKOJNINSKE DOBE

Koroška kmetijska zadruga obvešča vse varovance — kmete, da je mogoče uveljavljati dokup pokojninske dobe za prejšnje opravljane kmetijske dejavnosti le še **do 31. decembra 1988**.

Podrobnejše informacije lahko dobite na sedežu TZO ali pa pri strokovni službi PIZ Ravne na Koroškem.

J. KREVH

LETOVANJE 1988

Iz priložene tabele je razvidno, da se je število penzionov koriščenih v naših počitniških objektih znatno povečalo v primerjavi z letom 1987, saj je v Filip Jakovu letovalo skoraj enkrat več delavcev kot v letu 1987. Vzrok za tako veliko število penzionov v Filip Jakovu je tudi 6 novih garsonier, ki smo jih s skupnimi močmi zgradili letošnje spomlad. Garsoniere imajo skupaj 30 ležišč. Delavci Lesne lahko koristimo garsoniere skozi vse leto. V glavni sezoni je obvezna hrana v počitniškem domu, pred in po sezoni pa vsak delavec lahko sam kuha, saj so v 4 garsonierah opremljene kuhinje. Po sezoni je cena prenočevanja simbolična, saj znaša samo 10.000 din na dan. Zaradi tega obveščamo vse delavce, ki želijo preživeti lepe jesenske, zimske

ali spomladanske dni ob morju, da dobijo vse informacije v zvezi z letovanjem v Filip Jakovu pri referentki za družbeni standard.

Tudi v Portorožu se je število penzionov znatno povečalo, predvsem zaradi koriščenja 2 sob v Bernardinu skozi vse leto. Delavci, ki letujejo v hotelu Bernardin lahko neomejeno koristijo zaprt bazen z ogrevano morskovo. Rok prijave je 1 mesec pred željenim dopustom zaradi usklajitve datumov s hotelom Bernardin. Število koriščenih dni v vikend bungalovih v Lanternakampu se je povečalo za tretjino. Delavci, ki so letovali v Lanterni, so predvsem kritizirali cvetenje morja, ki je v letošnji sezoni povzročalo glavobole velikemu številu turističnih delavcev. Kot vsa leta, tudi letos ugotavljamo, da nimajo odnosa do

inventarja v vikend bungalovih (kontejnerjih), saj je inventurna komisija ugotovila, da je treba vse bungalove generalno popraviti, da bodo primerni za bivanje v novi sezoni.

Hišica v Čatežu je bila zasedena skozi vse leto, razpored imamo še do konca leta 1988. Da bi lahko nudili letovanje v Čatežu še večjemu številu delavcev, imamo na voljo tudi hišico TRIMA Trebnje, ki jo lahko koristimo. Cena letovanja v Čatežu v »naši« hišici znaša 20.000 din na dan v mesecu novembru in decembru, za hišico TRIMA Trebnje pa je potrebno odšteti na dan 22.000 din.

Vse, ki želite letovati v Čatežu, obveščamo, da se je treba prijaviti mesec dni pred nastopom željenega roka. Vse informacije dobite pri referentki za družbeni standard na DSSP.

Tudi v hišicah v Selcah se je število koriščenih dni povečalo za četrtno.

Delavci, ki so letovali v Selcah, so bili z bivanjem zelo zadovoljni.

Danica Petek

KORIŠČENJE PENZIONOV PO TOZD. V POČITNIŠKI SEZONI 1988

Zap. št.	T O Z D	FILIP JAKOV						PORTOROŽ				LANTERNAKAMP		ČATEŽ		SELCE		Penzioni dni	Skupaj
		Osebe		Penzioni		Garsoniere		Osebe		Penzioni		Osebe	dni	Osebe	dni	Osebe	dni		
		odrasli	otroci	celi	polov.	osebe	dni	odrasli	otroci	celi	polov.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1.	GO MISLINJA	52	10	315	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	348	
2.	GO SLOVENJ GRADEC	22	5	120	25	-	-	-	-	-	-	-	-	6	14	-	-	147	
3.	GO ČRNA	9	2	90	10	2	10	4	-	34	-	-	-	5	14	-	-	153	
4.	GO RADLJE OB DRAVI	10	3	100	30	-	-	5	-	41	-	6	20	-	-	3	10	186	
5.	TOK SLOVENJ GRADEC	5	1	50	10	2	10	6	-	42	-	-	-	4	17	-	-	124	
6.	TOK DRAVOGRAD	5	1	50	-	-	-	1	-	7	-	-	-	-	-	4	10	67	
7.	TOK RAVNE	8	3	80	30	-	-	2	-	16	-	3	10	4	7	10	20	148	
8.	TOK RADLJE OB DRAVI	2	2	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	
9.	ŽAGA MISLINJA	3	1	30	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	
10.	ŽAGA OTIŠKI VRH	11	1	74	10	-	-	-	-	-	-	4	10	-	-	4	10	99	
11.	ŽAGA MUŠENIK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	10	-	-	-	-	10	
12.	ŽAGA VUHRED	18	5	180	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	190	
13.	CLS OTIŠKI VRH	29	2	195	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	
14.	TIS PAMEČE	12	1	120	-	-	-	4	-	14	-	-	-	24	49	16	40	223	
15.	GRADNJE	12	3	135	15	-	-	6	-	42	-	-	-	2	7	-	-	192	
16.	TP PAMEČE	28	7	280	60	2	10	18	4	165	10	31	70	-	-	33	82	642	
17.	TP PREVALJE	69	17	690	150	-	-	8	3	69	14	22	60	38	103	10	40	1044	
18.	TSP RADLJE	60	15	600	120	-	-	6	1	60	10	12	30	-	-	27	80	835	
19.	BLAGOVNI PROMET	45	10	429	90	-	-	18	5	126	41	8	20	4	14	18	40	695	
20.	INTERNA BANKA	2	2	20	10	-	-	5	1	50	10	31	70	6	14	2	10	174	
21.	NOVA OPREMA	134	15	623	120	-	-	9	2	90	20	5	10	5	14	15	30	837	
22.	TIP OTIŠKI VRH	30	5	300	50	-	-	51	6	367	34	26	70	24	49	10	30	858	
23.	DSSP	77	31	791	191	6	11	52	10	427	57	32	88	17	29	38	78	1548	
SKUPAJ:		643	152	5292	1046	12	41	195	32	1550	196	183	468	139	331	190	480	8785	
24.	TUJI	4	1	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
25.	GG BREŽICE	20	9	190	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
26.	SLOVENIJALES (žehi)	42	-	588	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

Letovanje na Češkem je zaeto v penzionih za Filip Jakov.

RAZMIŠLJANJE

Več otrok sta vzgojila,
da bi srečni bili vsi,
kruh ržen sta jim delila,
da bi zdravje ohranili.

Zdaj, ko spet rž zori,
so ti šli na morje za nekaj dni.
Saj to je kar prijetno,
naj vsakdo lepo živi.

Tudi ta, ki zemljo ljubi
njenih plodov se veseli
in za njega ni pretežka
vreča te rži.

Vendar na nekaj le pomisli,
ko gleda si zgubane dlani,
znoj njegovih lic pa zemlja pije
iz ostarelih še kosti.

Na večer, ko sama tu sedita
pred hišo v senci češpljevi
v skrbi za blagor domačije
rosne njune so oči.

Kaj boš reva še razmišljala,
saj tako je že od davnih dni.
Imata eno željo
da vsakdo z drugim srečo rad deli.

Franjo

»Vozil sem se z Ivanom Cankarjem . . .«

Redki so ljudje, ki dočakajo visoko in častljivo starost, in redki so tisti ljudje, ki imajo pri tako visoki starosti še dober spomin in, da se lahko pohvalijo tudi z zdravjem. Eden takih je gotovo najstarejši občan občine Slovenj Gradec, Franjo Zemljič iz Slovenj Gradca. 26. septembra letos je dopolnil 97 let.

Rodil se je leta 1891 v Benediktu v Slovenskih goricah, v delavski družini je bilo pet otrok. On je bil tretji.

»Res dolgo sem že na svetu in v teh dolgih letih sem doživel veliko hudega, pa tudi dobrega. Vse pa sem vzel za dobro, ker drugače,

če bi se »sekiral«, bi morda že zdavnaj umrl,« nam je jel pripovedovati Franjo Zemljič. Potem nam pripoveduje o svojem življenju, pripoveduje nam o svojih otroških letih pa o tridih življenjskih izkušnjah, s katerimi se je srečeval in jih doživil. Bili so lepi pa tudi težki časi, toda takšen, kot je on, jih je premagoval in jih preživel. Kljub visokim letom ima dober spomin. In ko se zazre v preteklost, se rad spominja časov prve svetovne vojne: »Veste tudi takrat so bili težki časi. Mi mladi smo morali oditi na fronto in marsikateri moj prijatelj je za vedno ostal tam. Tudi sam sem moral v vojsko. V Galicijo sem bil

transportiran in leta 1914 sem bil tu tudi ranjen v desno roko. Roko so mi hoteli odrezati, pa tega nisem pustil in pogledajte, še danes jo imam . . .« Potem Franjo Zemljič pripoveduje, kako se je potem prišel kot ranjenec zdraviti v Ljubljano. Od tu so ga odpustili in za nekaj dni je odšel domov.

»Ko so me takrat izpustili iz bolnišnice, sem se napotil domov. Toda ta dogodek mi je za vedno ostal v lepem spominu. Ko sem odhajal domov peš proti Benediktu, me je med potjo dohitela kočija in kočijaž je ustavil ter me vprašal, če se hočem peljati z njimi.

(Nadaljevanje na 16. strani)

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI V TOZD: September 1988

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Krajnc Mirko, 16. 9. 1988, sekač, iz JLA

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Temnikar Matjaž, 15. 9. 1988, zlaganje in odprema, prva zaposlitev

TOZD ŽAGA MUŠENIK

Cigale Janez, 14. 9. 1988, brušenje rezil, Rudnik Mežica

TOZD ŽAGA VUHRED

Hartman Tomaž, 1. 9. 1988, lesarski tehnik-pripravnik, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Hribnik Dušan, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Otič Mihael, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Navotnik Lidija, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Otič Katarina, 1. 9. 1988, pripravnik-les. tehnik, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Štraser Klavdija, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Morice Darja, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Repnik Peter, 19. 9. 1988, izvajanje skladiščnih nalog II, —

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE OB DRAVI

Medved Blaž, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Krečnabauer Irena, 19. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Kunčnik Zlatko, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Helbl Srečko, 1. 9. 1988, pripravnik-les. tehnik, prva zaposlitev
Štrac Saša, 1. 9. 1988, pripravnik-les. tehnik, prva zaposlitev
Golob Jože, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Ostruh Tomaž, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Gerlot Anton, 13. 9. 1988, nadzor in kurjenje vročevod. kotla, iz JLA

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Marčič Tomo, 1. 9. 1988, pripravnik-avtomehanik, prva zaposlitev
Vaikslar Janez, 1. 9. 1988, pripravnik-avtomehanik, prva zaposlitev
Gologranc Marjeta, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Piko Blaž, 8. 9. 1988, dela na skladišču lesa, —
Zanoskar Matjaž, 14. 9. 1988, polagalec papirja, —
Kolar Darko, 26. 9. 1988, sortirec plošč, —
Mujanovič Ibrahim, 26. 9. 1988, polagalec papirja, TOZD Gradnje Slovenj Gradec

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA SLOVENJ GRADEC

Petrič Marija, 1. 9. 1988, pripravnik-tekstilni konfek., prva zaposlitev
Hudovernik Jožica, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Konečnik Borut, 8. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Polenik Danica, 1. 9. 88, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Krejan Branko, 1. 9. 1988, pripravnik-les. širok. prof., prva zaposlitev
Rudolf Ivanka, 26. 9. 1988, pripravnik-tekstilni konf., prva zaposlitev

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Arih Vinko, 1. 9. 1988, pripravnik-avtomehanik, prva zaposlitev
Berložnik Marko, 1. 9. 1988, pripravnik-avtomehanik, prva zaposlitev
Osrajnik Miha, 19. 9. 1988, izv. konstr. strojnih nalog, iz JLA

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC

Dalač Miroslav, 1. 9. 1988, vodja vgradnje v PI Zagreb, Smreka Zagreb
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA
Klemenšek Majda, 15. 9. 1988, vodja izobraževalnega centra, TOZD Blagovni promet

ODŠLI V MESECU SEPTEMBRU 1988

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Sokolovnik Janez, 9. 9. 1988, gozdar, invalidska upokojitev
Škratec Jožica, 25. 9. 1988, materialni knjigovodja, invalidska upokojitev

TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Krautberger Ivan, 19. 9. 1988, sekač-vodja skupine, umrl
Areh Primož, 13. 9. 1988, gozd. tehnik, v JLA

TOZD ŽAGA MISLINJA

Rošer Leopold, 13. 9. 1988, sortiranje žaganega lesa, v JLA

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Kajtavčič Janez, 3. 9. 1988, zlaganje in odprema, —

TOZD ŽAGA MUŠENIK

Uršelj Adolf, 14. 9. 1988., brušenje rezil, zavod za delovno usposabljanje mladine

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Grabner Marko, 23. 9. 1988, pomožna strojna dela, počitniško delo
Kuhar Ivan, 9. 9. 1988, upravljanje viličarja, inv. upokojitev
Rifel Janez, 30. 9. 1988, skladiščenje lesa, starostna upokojitev
Hamer Danica, 30. 9. 1988, popravilo izdelkov, invalidska upokojitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Kavnik Marinka, 30. 9. 1988, pomoč pri stroju, —
Pačnik Milena, 30. 9. 1988, izvajanje operativne kontrole kvalitete

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE-PODVELKA

Sauperl Mira, 30. 9., pom. pri brusilnem stroju, —

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Wlodyga Danilo, 22. 9. 1988, delavec pri final., —
Hranjec Mirko, 20. 9. 1988, delavec, —
Saldo Slobodan, 26. 8. 1988, mazalec, —

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Mujanovič Ibrahim, 24. 9. 1988, gradbeni delavec, —

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Čufaj Zejnepe, 31. 7. 1988, izvajanje manj zahtevnih tapetniških del, —

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Waltl Ivan, 30. 9. 1988, vodja transporta, invalidska upokojitev

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC

Bečić Ivica, 4. 9. 1988, montažer v PI Split, —
Klemenšek Majda, 14. 9. 1988, uvozni referent in prevajalec, DO LESNA — DSSP
Pritežnik Erika, 30. 9. 1988, čistilka, disciplinski ukrep,

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA

Komerički Anka, 15. 9. 1988, pomoč v počitniškem domu — delovno razmerje za določen čas
Komerički Franja, 15. 9. 1988, pomoč v počitniškem domu — delovno razmerje za določen čas
Mori Jože, 30. 9. 1988, dela na urejanju gozdov, —
Poberžnik Matjaž, 30. 9. 1988, pripravnik-obramboslovec, —

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slovenj Gradec	44	3	47
Gozdarstvo Mislinja	46	5	51
Gozdarstvo Črna	129	12	141
Gozdarstvo Radlje	114	25	139
TOK gozd. Slovenj Gradec	32	3	35
TOK gozd. Radlje	30	4	34
TOK gozd. Ravne	29	4	33
TOK gozd. Dravograd	13	3	16
Žaga Mislinja	46	6	52
Žaga Otiški vrh	48	12	60
Žaga Mušnik	33	12	45
Žaga Vuhred	49	10	59
TP Prevalje	83	165	248
TP Pameče	131	152	283
TSP Radlje — Podvelka	185	188	373
TIP Otiški vrh	212	34	246
Gradnje Slovenj Gradec	57	7	64
Transport in servisi Pameče	121	13	134
Cent. les. sklad. Otiški vrh	41	5	46
Nova oprema Slov. Gradec	182	159	341
Del. skup. Slovenj Gradec	76	117	193
Blagovni promet Slov. Gradec	140	86	226
Interna banka Slov. Gradec	5	31	36
	1846	1056	2902

Darinka Cerjak

Bil sem utrujen, zato sem rad prisedel h kočiju. Ko smo se peljali, me je kočijaž vprašal, če vem, s katero kočijo se peljem.

»Ne tega pa ne vem,« sem mu odvrnil!

»S Slomškovo,« mi pravi. In potem me zopet vpraša: »Ali poznaš tista dva gospoda, ki sedita zadaj v kočiji?« Poznam,« sem mu dejal, »pisatelj Ivan Cankar je in naš zdravnik dr. Alojzij Krajger.« Presenečen sem bil in hkrati tudi vesel, ko me je doletela taka čast, da sem se lahko peljal s pisateljem Ivanom Cankarjem. Veste, k nam v Benedikt je Ivan Cankar čestokrat prihajal na obisk k dr. Alojziju Krajgerju, ker sta bila dobra prijatelja.

In zopet spomini. Franjo Zemljič pripoveduje, kako je leta 1921 prišel v Slovenj Gradec. »Lepo je to mesto pod Pohorjem. Tu sem odprl svojo lastno trafiko. Prodajal sem tobak cigarete in manjšo galanterijo. Tudi časopise, »JUTRO« pa »SLOVENCA«. Ljudje so tudi takrat radi kupovali časopise in brali. Kadili so seveda takrat manj kot danes. Mladi so se cigaret izogibali, danes pa kadijo že zelo zgodaj. Stari ljudje pa so veliko »čikali«. Takrat smo cigarete in tobak prodajali samo po trafikah, danes pa ga lahko kupiš povsod. Potem pa se borimo proti kajenju. Mislim, da to ni prav...«

Potem Franjo Zemljič pripoveduje, da je bil slovenjegraški trafikant vse do izbruha druge svetovne vojne. Vmes se je leta 1927 poročil. V zakonu sta se jima rodila dva otroka: hčerka in sin. Med vojno je bil z družino izseljen v Bosanski Petrovec, nazaj v Slovenj

Gradec pa se je vrnil z družino leta 1945. In tudi tedaj je nekaj let nadaljeval s prodajo tobaka in tobanih izdelkov v Slovenj Gradcu. Ker je spoznal, da s tem nima več prihodnosti, se je kot pisarniški delavec zaposlil v takratnem gradbenem podjetju v Slovenj Gradcu. Nekaj let je bil tu zaposlen, leta 1952 pa je odšel v pokoj. »No ja, tistih let, ko sem bil kot trafikant, mi niso priznali v pokojninsko dobo, ker pač nisem plačeval socialnega, saj niti sam nisem vedel, da bom sploh kdaj na stara leta dobival »penzijo«. No ja, hvala Bogu danes sem kar zadovoljen, kar prejmem ob koncu meseca...«

Franjo Zemljič ima za seboj pestro in bogato življenjsko pot. Tudi danes, pri tolikih letih, je srečen, da je še zdrav, če pa mu zdravje kdaj nekoliko ponagaja, pa stopi v bližnjo ambulanto, tu mu zdravnik napiše nekaj receptov in spet je vse dobro. Sam tudi pravi, če bi mu hčerka Maja, pri kateri preživlja del svojega življenja — pustila, bi se vsedel še na kolo in se zapeljal v bližnje Podgorje ali pa v Pameče.

Ko smo ga povprašali, kakšna je ob tem visokem jubileju njegova želja, nam je z nasmehom dejal. »Veste, zdaj na stara leta veliko čitam časopise, tu in tam pa še pogledam televizijo pa vidim, da smo prišli v precejšnje težave. Nič drugega si ne želim kot to, da bi bil mir, da bi bil zdrav in, da bi živel še tako dolgo, da bi videl, kako se bomo rešili in prišli iz teh težav...«

F. Jurač

Franjo Zemljič: »Rad čitam, ker izvem marsikaj novega...«

TEKMOVANJE V STRELJANJU NA GLINASTE GOLOBE

V okviru športnih iger Lesne je TOK Gozdarstvo Slovenj Gradec organiziral tekmovanje v streljanju na glinaste golobe za leto 1988.

Tekmovanje je bilo 17. 9. 1988 na lovski koči Podgorje v Podgorju.

Tekmovanja se je udeležilo 10 moških ekip, iz 8 temeljnih organizacij, skupno 34 tekmovalcev.

Za ekipo so streljali 4 tekmovalci na 10 vrženih golobov iz športnega stava.

Rezultati EKIPNO

1. TOZD GOZDARSTVO Črna 33 golobov
2. TOK GOZDARSTVO Slovenj Gradec 32 golobov
3. TOZD GOZDARSTVO Radlje 31 golobov
4. TIP Otiški vrh I 29 golobov
4. TOK Radlje I. 29 golobov
6. TIP Otiški vrh II 21 golobov
7. TOZD Žaga Otiški vrh 20 golobov
8. TOZD TIS Pameče 19 golobov
9. DSSS Slovenj Gradec 14 golobov
10. TOK GOZDARSTVO Radlje II 13 golobov

Posamezno:

1. Hain Tomo, Žaga Otiški vrh
2. Štern Darko, Žaga Otiški vrh
3. Vončina Samo, DSSS
4. Osojnik Zdenko, TOZD GOZDARSTVO Črna
5. Skrlavnik Janez, TOK Radlje

JOŽE JEROMEL

ZIMZELEN

Dragi, ostani mi zvest,
v svetu širine mnogih cest,
usoda srca je združila,
in če naju bi ločila?
Ohraniva si lep spomin,
kot lep je zeleni rožmarin,
kot vedno zeleni zimzelen,
spomin naj bo v srcih zasvojen.

Veronika Plešej

PISMO

Draga botrica,
ne boš zaenkrat botrica.

Tukaj pravijo,
da je morda kaj v zraku,
da je morda kaj v vodi,
da je morda kaj v zemlji.

Zavij križevnik nazaj
in ne prihajaj.
Sama bom odšla iz porodnišnice,
draga botrica!

ANDREJ ŠERTEL

Pri Janškovi v Koprivni vedo, da ni zelje le dobro, ampak tudi zdravo, foto Andrej Šertel

IVAN KRAUTBERGER (1939—1988)

Zbodlo nas je pri srcu od bolečine, nemo smo se spogledovali ob spoznanju, da se je tokrat nehal bojevati s svojo usodo, da ni mogel več prenašati bremena svoje krute in zahrbtnje bolezni naš dolgoletni sodelavec in dober prijatelj Ivan Krautberger.

Tako prekmalu je bil opeharjen za vse svoje načrte, ni mu bilo dano, da bi užil sadove svojega dela... Njegovo čuteče srce, srce, ki je bilo tako naklonjeno ljudem, ki je tako razumevalo in nesebično narekovalo Ivanu, da je pomagal povsod, kjer je bilo potrebno, je klonilo. Njegove pridne roke, vse življenje vajene trdega dela, so omagale. Ostaja nam le še spomin.

Ivan je bil rojen 1939 leta v skromni kmečki družini na področju Pohorja. Tamkaj je v stalnem stiku z naravo preživel svojo mladost. Že kot mladenič je zapustil svojo domačijo ter si poiskal zaposlitev v dolini, najprej pri gradbenem podjetju v Dravogradu, nato v Slovenj Gradcu. Kaj hitro je spoznal, da ga preveč vleče nazaj v okolje, v katerem je odrasčal. Želja po globljem sožitju z naravo ga je prisilila, da si je našel zaposlitev v

gozdovih, v katerih je tudi prišel do spoznanja, da bo njegov dokončni poklic gozdar. Pričel je delati pri takratnem kmetijsko gozdnem gospodarstvu v Črni, kasneje v gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec in po reorganizaciji leta 1974 pri TOK gozdarstvu Slovenj Gradec.

Njegove bogate izkušnje, nabrane po celotnem koroškem gozdarskem območju, saj je njegova motorka »pela« od Črne do Mislinje ter Radelj in njegove delovne navade, priljubljenost med sodelavci ter prirojena spretnost, so kaj hitro pripomogle, da je postal delovodja. Njegove bogate izkušnje, pridobljene v gradbeništvu je znal s pridom uporabiti ter prenašati v gozdarstvo.

Zbujal je spoštovanje in zaupanje med sodelavci.

Njegovo delo je bilo cenjeno, saj je bil tudi odlikovan z medaljo dela.

Bil je vsestranski, zmeraj je hotel napraviti več in bolje. Zato so sledovi njegovega dela prisotni povsod.

Spomin nanj ne bo kmalu zbledel.

Sodelavci TOK gozdarstva Slovenj Gradec

Minilo je leto dni žalovanja za našim dragim možem in očetom

VALENTINOM ZAPONŠKOM iz Završ pri Mislinji

Vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob, se najlepše zahvaljujemo.

Vsi njegovi

BERNARDA PLEČKO

Pokojna Bernarda Plečko se je rodila 26. maja 1926 v delavski družini. Izučila se je za šiviljo in leta 1947 se je poročila z gozdnim delavcem Karlom Plečkom. Čeprav je v tistih časih bil izredno slab zaslužek, sta oba z možem iskala še dodatno delo, da je bilo pri hiši za štiri otroke, ki sta jih imela v zakonu, vedno dovolj kruha. Pokojna Bernarda je bila dobrega in plemenitega srca. Rada je pomagala vsakomur in mu nudila dober nasvet. Vrata njene hiše so bile vedno vsakomur na stežaj odprta. Ohranili jo bomo v lepem in trajnem spominu.

F. Jurač

VODOVNIK TEREZIJA — LIPŠOVA MAMA 1920—1988

Vodovnikovo domačijo v Komisiji so dobro poznali vsi gozdarji, saj so nešteto krat potrkali na njihova vrata. Pravzaprav sta bila zakonca Vodovnik zadnja, ki sta kljubovala takratnim migracijam gozdarstvih delavskih družin iz Mislinjskega jarka v Mislinjo.

Terezija, ki so jo znanzi imenovali kar Lipšova mama, se je rodila 20. 9. 1920 v Vitanju. Njena mladost je bila takšna kot življenje v tistih časih: trdo in neizprosno. Ko se je poročila z Jožetom, ki je bil do upokojitve gozdni delavec na takratni gozdni upravi Mislinja, je njeno življenje dobilo svoj smisel v urejeni in mirni gozdarski družini. Njegov skromni dom je bil vedno poln prijateljev in znancev, največkrat pa so se tu ustavljali gozdarji, ker je bila pri Lipšovi hiši zadnja postaja gozdne železnice. Pri Vodovnikovih

je bilo vedno živahno, saj se jima je v zakonu rodilo kar deset otrok, čeprav jih danes živi samo še pet.

Kasneje se je vsa družina preselila v najvišje naselje na tej strani Pohorja v Komisijo. Kljub oddaljenosti od najbližjih obljubljenih krajev so bili z načinom tipičnega gozdarskega življenja zadovoljni. Lipšova mama je težko sprejela življenje v stanovanjskem bloku v Mislinji, ko se je po dolgih letih morala posloviti od gozdov, kjer je preživela svoja najlepša leta.

Njeno zadnje slovo je bilo takšno kot njeno življenje — tiho in skromno. Na njeni zadnji poti so jo spremljali sorodniki, znanzi in prijatelji, v spominu nas gozdarjev pa bo vedno ostal njen dobrodušni lik in spomin na toplo gozdarsko domačijo.

Gozdarji iz Mislinje

Ko je srca bolečina prevelika, se tudi solza posuši, le duša nemo vpije — ZAKAJ VEČ TEBE NI?

Boleč, žalosten in nedojemljiv je spomin na 25. november 1987, ko nas je mnogo prežgodaj zapustil naš najdražji

SLAVKO SINIC 1953—1987

Usoda je hotela, da smo izgubili, kar smo najbolj ljubili. Kaj si nam pomenil in kako te pogrešamo, čutimo le mi. Šopek in svečke na tvojem preranem grobu so nema priča naše bolečine in ljubezni do tebe.

Vsem, ki se ga spominjate z lepo mislijo, postojite ob njegovem grobu, poklonite mu cvet ali svečko. Hvala!

Žena Vanda, sinova
Slavko in Stefan
ter mama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

JOŽETA URŠNIKA Matičevega iz Vrh pri Slovenj Gradcu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Hvala Tovarni usnja — TOZD Prevent, iskrena hvala tudi sosedom in vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi govornikom Milanu Bošnku in Edu Rotovniku, pevcem pevskega zbora »Ksaver Meško« za zapete žalostinke, gospodu župniku za pogrebni obred ter pihalni godbi iz Slovenj Gradca.

Žalujoci žena Mihaela in
hčerka Jožica z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

KARLA ORTERJA iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ali prispevke v dober namen ter nam v najtežjih trenutkih vsestransko pomagali.

Posebno se zahvaljujemo dr. Prevornikovi in dr. Stoporku za trud v času njegove bolezni.

Zahvaljujemo se tozdu Žaga Mislinja, gorovnikom tov. Marjanu Križaju, Veri Pirtovšek in Jožetu Kranjcu, pevskega zbora DU Mislinja in pihalni godbi Slovenj Gradec.

Hvala g. župniku Martinu Tajniku za opravljen cerkveni obred.

Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Njegovi: žena Ivanka, hčerki Anica in Marica z družinama.

Obiskali so Olševo

Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenj Gradec je 12. oktobra 1988 popeljalo svoje upokojene člane na Olševo. Ogledali so si obnovljene gozdove, ki jih je pred dvajsetimi leti podrl orkanski veter. Vseh sto hektarjev vetrolomnih površin je sedaj uspešno obnovljenih in danes so mladi sestoji že strnjeni in visoki deset do petnajst metrov.

Večina upokojenih udeležencev je takrat sodelovala pri izdelavi vetroloma in pozneje pri obnovi teh gozdov po svoji službeni obveznosti. Nekdanji gojitelj gozdov, Martin Potočnik, se je z besedo spomnil, kako je organiziral setev brezovega semena z letalom. Po izdelanem vetrolomu je najprej poskrbel za potrebno predkulturo. Zbral je brezovo seme, najel letalo slovenjgraškega Aerokluba, uredil potrebno dovoljenje za letenje aviona ob avstrijski meji, manjkal mu je le še sejalec. Tudi to bi opravil sam, če se le ne bi preveč bal, da avion ne bi strmoglavil. Te hude zadrege ga je takrat rešil prostovoljec Ivan Waltl, ki je zmetal vreče semena iz aviona in breze je pod Olševo še danes več kot dovolj.

Takratni direktor gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec Janez Gornjec se je ob tej priložnosti spomnil, kako je šel takrat v Ljubljano prosit za dovoljenje, da bi lahko nekaj lesa, ki ga zaradi pomanjkanja cest pri nas ni bilo mogoče spraviti na naše žage, prodali

Upokojeni inženirji in tehniki na Olševi, foto Andrej Šertel

kar na Olševi Avstrijcem. Komaj je v Ljubljani omenil stohektarski vetrolom, so ga že rinili nazaj skozi vrata. Takratni minister za gozdarstvo je mislil, da je direktor prišel prosit za denarno pomoč, ki bi jo potrebovali za izdelavo vetroloma. Ko jim je navsezadnje le uspel povedati svojo prošnjo do kraja, je seveda dovoljenje takoj dobil.

Podobnih spominov je med udeleženci še bilo. Največ so si jih povedali popoldne pri kmetu Janšku v Koprivni, ko so se jim ob prepolni mizi zrahljali jeziki in je vsaka misel na čas izpred dvajsetih let bila lepa in v primerjavi z današnjimi dnevi vredna skomin.

Andrej Šertel

V družbi gozdarjev do Potočke zijalke

Slovenija, moja lepa dežela.

Tako smo si govorili, ko smo na zanimivem izletu odkrivali za nas še nov, lep in zanimiv delček naše domovine: Olševo z njeno znamenito Potočko zijalko.

ko.

Izlet, ki smo ga izvedli na dan pionirjev 29. septembra, ni bil le izlet, temveč predvsem naravoslovni, zemljepisni in zgodovinsko-pisni dan.

Pri tem so nam pomagali prijazni in ustrezljivi gozdarji, s katerimi smo tudi sicer že stari znanci, saj so naši šoli oz. šolarjem vedno pripravljeni pri-skočiti na pomoč.

Iz Podolševe Sv. Duh, najvišje slovenske vasi (1250 m), so krenili k bivališču nekdanjih lovcev na jamske medvede. Foto Andrej Šertel

Tokrat so bili z nami Andrej ŠERTEL, Gorazd MLINŠEK in Dodi PUŠNIK, seveda pa tudi brez naših nepogrešljivih tovarišev učiteljev ni šlo.

In tako smo se ob osmih zjutraj, na čudovito lep dan natlačili v avtobus. Bilo nas je kot Rusov, bolje rečeno kot Kitajcev — kar nekaj čez šestdeset. Seveda smo se na vse pretege veselili, kričali, peli. Za nekaj časa nam je zmanjkalo sape na ozki, za naš avtobus povsem neprimerni cesti med Šumelom in Sv. Duhom. Kar sitno je bilo pogledati skozi okno.

No, po vztrajnem »guncanju« smo le dosegli vasico Sv. Duh, ki je menda sploh najvišja vas v Sloveniji s svojo višino 1250 m, kar nam je povedal tovariš Dodi PUŠNIK, ki je prepričal naše čuvanje meja — graničarje, da smo namenjeni le do meje, nikakor pa ne čez.

Pripravljeni smo bili za naskok na Olševo. Ko smo od spodaj zagledali zijalko, se nam je zdela nedosegljivo visoko. Pot je bila res naporna, saj se je ves čas vzpenjala. Še dobro, da smo se pred tem pošteno namalicali.

Tako smo rinili navzgor. Dan je bil lep, gozdarji pa prijazni in nabiti z znanjem o naravi. Čez kake pol ure, ko nam je sapa začela že pohajati, smo se ustavili na majhni jasi, kjer so nam o gozdu in njegovem življenju pripovedovali naši spremljevalci — gozdarji.

Pot smo nadaljevali v skupinah. Pri vsaki je bilo nekaj že prej določenih zapisovalcev. Nekateri so beležili zemljepisne podatke, drugi naravoslovne, spet drugi pa zgodovinske.

Naš naslednji postanek je bil že na skalnatem poboju, kake pol ure hoda do Potočke zijalke. Tu se nam je odprl čudovit razgled na prelep planinski svet. Še vreme nam je služilo. Tako so se Kamniške planine odprle pred nami, kot bi jih narisal. S seboj smo imeli precej daljnogledov in tovariš PUŠNIK nam je razložil kje je kaj.

Nato nam je tovariš ŠERTEL pripovedoval zgodovino od najstarejših časov do danes. Mi pa smo sedeli, čepeli in ležali na toplih skalah ter poslušali.

In še zadnji vzpon. Obstali smo pred veliko, mrčno luknjo, nato pa hitro baterije iz nahrbtnikov in juriš v jamo, kjer je bilo prijetno hladno. Kričali smo in bliskali z lučmi. Bilo je, kot da smo se vrnili v čas ledenodobnega lovca. Ko smo potešili prvo radovednost, smo se zbrali pred jamo in tovariš ŠERTEL nam je predstavil njeno zgodovino. Povedal nam je tudi da je jamo odkril profesor Srečko BROADAR in v njej našel okostja okrog tisoč jamskih medvedov ter lepo, dvajset centimetrov dolgo koščeno šivanko. Zvedeli smo še, da je bila tu lovska postojanka, saj so v njej našli med drugim ostanke ognjišča, kjer so si plen spekli in ga pojedli.

Na jamskih stenah je apnena siga, ki so jo domačini še dolgo vmešavali v testo, ker so mislili, da lahko odpravi rahitis. Imenovali so jo Marijino mleko. Nekaj te sige smo nastrgali za našo biologinjo, tovarišico Majcenovič, ki ni mogla z nami.

Po predavanju smo si še enkrat ogledali jamo. Vhod je širok sedemnajst metrov, visok pa šest metrov. Tla so gladka in mokra, zato je marsikdo padel.

Ogled se je srečno končal. Preden smo odšli nazaj v Podolševo, smo pobrali vse papirčke. Potem smo se spustili v dir proti vasi. Veliko hitreje kot gor, smo prišli dol in takoj zavili v koč, kjer smo se podpisali in spočili.

Napočil je čas za odhod, avtobusu pa smo morali iti nasproti, ker v vasi ni imel kje obrniti. Kmalu smo srečali naše veliko vozilo in njegovega spretnega šoferja Rudija POTOČNIKA. Revez, tega dne je moral kar štirikrat premeriti pot med Črno in Olševo. A ni bil nič slabe volje. Pa tudi naši spremljevalci ne. In končno, tudi mi smo ostali do zadnjega veseli, zadovoljni in polni novih vtisov. Seveda pa je tura opravila svoje in tako smo zvečer hvaležno zlezli pod odeje.

Za čudovit dan vsem gozdarjem, šoferju in ostalim spremljevalcem prav lepa hvala.

Anja PUŠNIK, 7. a razred OŠ Črna na Koroškem.

Zbor gasilskih desetin

NAJBOLJŠI RADELJČANI

Letos so tekmovanje gasilskih desetin IGD Lesne organizirali mušeniški žagarji. V soboto, 8. oktobra se je na stadionu v Črni na Koroškem zbralo 11 moških in 4 ženske ekipe. Tekmovanje so pričeli v dežju in snegu, točno ob 8. uri. Izredno slabi vremenski pogoji so povzročili nekaj težav organizatorju, ker je velik nalive odnesel zajetje. Kljub temu je tekmovanje potekalo brez zastojev.

Rezultati ženske ekipe:

1. TOZD TSP Radlje

2. TOZD TP PAMEČE
3. TOZD TP Prevalje
4. TOZD Nova oprema

moške ekipe pa:

1. TOZD TSP Radlje I. ekipa
2. TOZD žaga Mislinja
3. TOZD žaga Mušenik
4. TOZD TIP Otiški vrh
5. TOZD TP Pameče
6. TOZD TSP Radlje II. ekipa
7. TOZD TO Podvelka
8. TOZD žaga Otiški vrh

9. TOZD žaga Vuhred

10. TOZD TP Prevalje

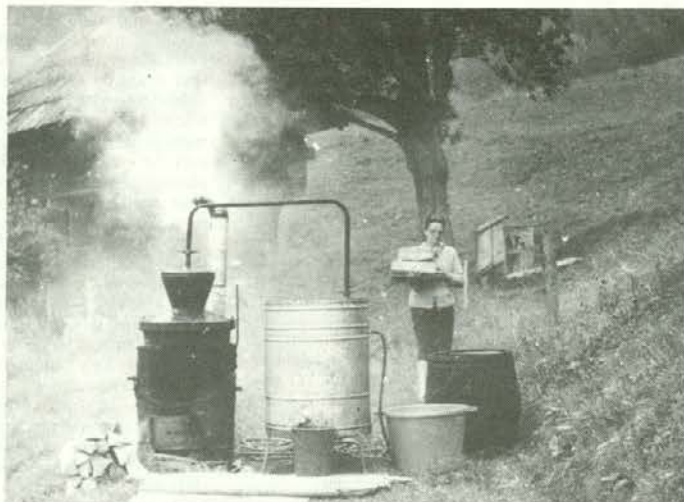
Nova oprema ni bila uvrščena.

Že sama udeležba na tekmovanju, resnost, strokovnost in zagnanost naših gasilcev kaže, da so naši gasilci delovni. S svojo dejavnostjo so preprečili že več požarov v naših TOZD.

Želimo jim še veliko uspehov na tekmovanjih in čim manj požarov.

I. ROBNIK

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Jože Mirkac, Jure Šumecnik, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Šertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Šertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Žnidarič — Naklada 5200 izvodov — Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1988.

TEKMUJEJO

V Koprivni, Podpeci in Javorju tekmujejo, kdo bo skuhal »boljšega«. Vsak ima drugačen »šnops kotel«, Milan Stakne z Javorja p. d. Pukl celo takšnega, da ima hladilnik kar v kapi. Simonu Polanšku-Lipoldu iz Koprivne priteka žganje kar po dveh ceveh. Pravi, da bi najraje kuhal črničevac pa kaj, ko je bila poleti le prehuda vročina za nabiranje, pa tudi borovnic je bilo letos malo.

Andrej Šertel

Pri kmetu Peganu na Brdah. Na sliki: Bertl, Mirko in Peter so morali biti pridni, da so ličkarjem lahko sproti vezali storže
— foto: Jože Sušec.

Ko so fantje iz Graške gore in Plešivca zvedeli, da bo v njihov kraj prišel ženin Cvetko Herlah iz Doliča po nevesto Marjano Gajšek iz Završ, so se domači fantje domenili, da je iz vasi ne bo odpeljal brez plačila. Tako se je tudi zgodilo. Predno je Cvetko Marjano odpeljal pred matičarja, so mu fantje postavili šrango (na sliki) in barantanje za nevesto se je končalo šele takrat, ko je ženin moral za nevesto plačati kar nič več in nič manj kot 64 starih milijonov. Foto: F. Jurač

Pod izvirom Meže, foto: M. Čarb